

MARTINSKÝ Evanjelik

2005/3

ROČNÍK 12

BOHA CHVÁLIM,
ŽIVÝCH POVOLÁVAM,
MŔTVÝCH OPLAKÁVAM.

Foto J. Láclavík

Rodím sa s vami – umieram s vami.
Radujem sa s vami – plačem s vami.
Volám vás k sebe svojím srdcom.
Načúvajte môjmu hlasu vaším srdcom.
Vy všetci – ľudia dobrej vôle – načúvajte!

Modlitba za deti tretieho tisícročia

MILAN RÚFUS

*Čo budeš ďalej, Bože, robiť
s mláďatami nie už Tvojej doby?
Podržiš ruku nad nimi?*

*Nedovoľ blúdiacemu času,
aby ich obral o ich krásu
a prestali byť šťastnými.*

*Aby im vzal ich melódiu
a trávil studne, z ktorých pijú,
a pustošil im srdiečka.*

*Voda, čo nikdy nezamŕza,
tá najsvätejšia voda – slza,
im nesmie padať spod viečka.*

*Rob všetko, čo len môžeš robiť,
aby si deti chorej doby
uchránil, Bože, od zlého.*

*Ostaň ich chrániť pri kolíske.
A nechaj čistým, čo je čisté.
Zomreli by sme bez neho.*

NOVÉ VÍNO DO NOVÝCH NÁDOB.

Na istom úrade som dostal otázku: „Budete robiť aj konfirmáciu vašej objednávky?“ Priznám sa, prišlo mi to ako fárarovi smiešne. Predstava, že sa úradný dokument požehnáva pri oltári... Avšak zároveň som bol rád, že donedávna bežne nezrozumiteľné slovo sa dostáva do širokého povedomia aj cez úrady, banky, cestovné kancelárie. Uvedomil som si, že z druhej strany je naopak naša cirkevná konfirmácia pre mnohých niečím smiešnym. Možno aj pre samotných niektorých konfirmandov. Je to skutočnosť, na ktorú sme si pomaly zvykli ako na smutnú realitu. Opäť zaznejú v slávnostných príhovoroch skeptické tóny o rozlúčke, vykňafkovaní z cirkvi, stratených ovečkách atď.

Predseda by som však postavil problém trochu inak. Pre ilustráciu dve skutočnosti. Tá prvá sa týka mladšej dámy, ktorá chce byť pokrstená a konfirmovaná v našej cirkvi. Zvyknem pri takejto príležitosti zdôrazňovať nutnosť odpustenia. Že je potrebné spraviť si určitú vnútornú inventúru a ak je niečo zlé, pokazené, nevyriešené vo mne, v mojich vzťahoch, treba sa pokúsiť o nápravu, zmieriť, odpustiť. Priznám sa, že v tej chvíli mi veľmi pomohlo, keď do mojich vysvetľovaní plných cirkevnej terminológie vstúpila mladá dáma s poznámkou – teda také veľké upratovanie. Jej brat na to reagoval dobromyseľnou uštipačnosťou: „Tak odložime krst o tri roky.“ V tej chvíli som bol rád, že v podstate veľmi dobre pochopili, o čo ide. Dúfam však, že krst bude aj skôr.

Tá druhá skúsenosť sa týka nedávnej konfirmačnej vikendovky. Takmer tridsať tínedžerov nabitých energiou akoby odviazaných z reťaze. Prvý večer bolo rušno. Nebudem to radšej rozvádzať, aby ich rodičia pustili aj nabadúce. V ten večer som si v duchu hovoril už x-tý krát – nikdy viac. Jedinou útechou mi bolo, že budova bývalej škôlky v Ďanovej je v takom stave, že jej aktivita našich konfirmandov už ne-

ublížila. Druhý deň boli deti podstatne kľudnejšie. Nebolo to asi len únavou po takmer prebdennej noci. Zapájali sa do piesní, modlitieb aj rozhovorov na vážne témy. Bolo udivujúce zistiť, ako rýchlo badať viditeľnú zmenu v správaní a ako úžasne sú títo mladí formovateľní. Niekedy ani netreba veľa. Stačí, keď zistia, že nie sú v koncentračnom, ale v kresťanskom tábore a môžu zažiť trochu lásky, prijatia i zaujímavého programu. Najlepšie skúsenosti pritom mám s tzv. problémovými deťmi, ktoré sú pre svoje netypické správanie neustále zatlačované a zarovnávané do prežitých šablón a štruktúr, ktoré možno kedysi fungovali, ale dnes už nie. Keď dieťa vie, že napriek svojej odlišnosti je akceptované, nie ubíjané, začína byť iným človekom. Mnohokrát som si v tejto súvislosti pripomenul Ježišove slová: „Nepotrebuje lekára zdravia, ale chorí.“ Na jednej strane je mi ľúto učiteľov frustrovaných z podmienok, platov i správania detí. Na druhej strane však vidím deti zdeptané, ubité a demotivované neschopnosťou učiteľov prejavíť im aspoň trochu lásky a prijatia. Podobne to vidno aj v cirkvi. To už nie sú tie poslušné učenlivé dietky, pre ktoré je pán farár autoritou a cirkev spoločenstvom hodným úcty. Ak ich nezaumiete, nepriblížite sa im zrozumiteľným spôsobom, nemáte veľkú šancu ich niečo naučiť. Najšť spôsob, ako staré pravdy podať novým spôsobom, vyžaduje veľkú dávku fantázie, tvorivosti, zápasov, modlitieb. Často je pre fárara nutné, aby sa k svojim žiakom trochu „znižil“ a učil sa im viac rozumieť a mať trpezlivosť. Prispôbovať človeka nasilu na svoj „cirkevný obraz“, môže znamenať aj jeho definitívnu stratu. A v tomto zmysle sa aj konfirmácia môže stať smiešnou. Každá konfirmácia je preto výzvou neliť nové víno do starých nádob. Tieto môžu prasknúť a všetko vyjde navniwoč. Nové víno patrí do nových nádob. Tak sa všetko zachová.

JÁN HROBŇ, ZBOROVÝ FÁRÁR

MILÝ PANE BOŽE,

modlím sa ku Tebe, píšem Ti modlitbu, ale prečítam ju nahlas. Tak som sa ešte nikdy nemodlila. V duši áno, nahlas nie.

Pred dvoma týždňami som bola v Jasenskej doline, bolo už celkom jarné počasie a ja som sa chcela lyžovať. Nakoniec sa moje plány zmenili.

Sedeli sme s otcom na odrezaných pňoch a zhovárali sme sa. Voda – potok tiekol okolo nás. Voda je môj živel, žiadalo sa mi ponoriť sa do nej a ostať tak.

Mala som v sebe ešte pachuť doobedia, keď z nedorozumenia vznikla hádka. Pre blbosť. Štvalo ma, že som sa nedokázala ovládnuť.

Okolo nás lietal motýľ. Na také jarné počasie to bolo priskoro. Kde sa vzal?

Chcela som ho odfotoť. Vždy vzlietol, ale krúžil. Prišla som najbližšie, ako som vedela.

*

Tá fotka bola pekná.

Nič, iba piliny, drevo, všetko bledo-tmavohnedé. Kde je motýľ ?

Úzke sú jeho krídla, akoby sa skladali k modlitbe, k nebesiam.

Myslela som si, že bude v detaile. Ale on je tam skrytý – prizri sa mu, kým ho nájdeš.

Som na ceste k Pánovi.

Presne ako na fotke s motýľom. Kým Ho nájdem, kým ho zbadám, aký dlhý čas prejde?

Je tu pred očami, neviditeľný, ale cítený.

*

Je nenápadný, cítim Ho vedľa seba a častokrát sa rúham. Aké mi dáš ešte znamenie? Čo na tom záleží. On je mojou prírodou prebúdzajúcou sa k jari.

KTO MI MOHOL DAŤ JASNEJŠIE ZNAMENIE?

Dívaj sa, počúvaj. Naplním ťa odvahou, voniaš.

Dívaj sa mi rovno do očí – indigovej farby mojich predkov. Je všade kde sa pohneš. Nepros o znamenia, lebo ani Jeho trpezlivosť nie je večná.

*

Ďakujem Ti, že si ostríhal moju službu v sobotu 16. 4. 2005, dal si mi Boží pokoj.

Prosím Ťa o trpezlivosť, všetko zmeníš Láskou.

Prečítala som si „pradejiny ľudstva“, ja som hladajúci (hladujúci) človek. Ďakujem Ti za všetko. Amen.

Môj otec má 87 rokov a bývame spolu už vyše dvadsať rokov. Do jesene 2003 bol na svoj vek v celkom dobrom zdravotnom stave. Odvtedy mu začalo sil ubúdať. Zlom nastal pred tromi týždňami, keď v noci odpadol a prakticky zostal bezvládný. Odvtedy ho máme spolu s opatrovatelkou Aničkou stále na starosti.

Ďakujem Bohu za všetky chvíle, ktoré sme spolu prežili. Rád sa vozil na aute a neraz sme obišli celý Turiec. To ešte za detstva, keď bol prístup do dolín Veľkej Fatry, chodievali sme s nebohou mamou, otcom a bratom stanovať do Blatnickej doliny – na tieto výlety, mám pekné spomienky.

Po základnej škole gymnázium, vysoká škola v Bratislave, tri mesiace po promóciách umrela mama. Odvtedy som sa začala svetu odcudzovať. Mala som veľa priateľov, ale strácala som s nimi kontakty, až nakoniec sa mi zdalo, že som ostala sama. Prešla som na náročnú prácu na čas i psychiku. Bola som opustená, ale cítila som, že ma niekto sprevádza, akoby ma životom viedla sila, ktorá ma stráži a sprevádza.

K Bohu ma viedla moja stará matka z maminej strany, vodila ma do kostola. Otcova mama bola tiež veľmi nábožná evanjelička, vyžarovala z nej láskavosť, bola veľmi vzdelaná. Ešte teraz nachádzam po nej v spevníkoch a modlitebných knižkách založené krátke listy, ktoré napísala hneď po smrti starého otca (bol to človek dobrotivý, hoci prchkej povahy) a suché kvietky. Vidím ju poslednú noc v posteli, umierala. Mamina a jej smrť sa ma dotkli najviac.

O tom, že sa dám konfirmovať, som uvažovala dávnejšie. Nevedela som sa však k tomuto kroku odhodlať. Vlastne som si myslela, že sa tak už ani nikdy nestane. Impulz k tomu mi dala Lenka cez jej dobrú dušu. Spoznala som, že sú tu aj iní ľudia ako tí, čo pre nich znamená hodnota iba matéria, postavenie. K duševnej spokojnosti iné stačí naplňovať sa duchovne, nezištne si pomáhať, podporovať sa.

Preto som sa končne rozhodla ísť na konfirmačné vyučovanie. Teraz som v dobrých rukách.

NAŠI KONFIRMANDI 2005

BALALA FILIP
ĎURČAŤOVÁ MONIKA
FINDA JÁN
CHOCHRUNOVÁ NINA
CHOMOVÁ PETRONELA
JANEČKOVÁ ADRIÁNA
KACIÁNOVÁ KARIN
KAKAČKOVÁ ŽELMÍRA
KLAUDIS MATEJ
KMEŤ ADAM
KNOŠKOVÁ MARTINA
KOČKA MIROSLAV
KOHÚTOVÁ MONIKA
KORBELOVÁ NINA
KYSACKÁ LENKA
LEPETOVÁ SIMONA
MÁCHA MILAN
MANDOVÁ MIRIAM
PAŠKO MATÚŠ
RITKUFOVÁ NIKOLA
SUŠÁRSKA IVANA
ŠAJDÁKOVÁ ALENA
ŠTEFÁNIKOVÁ ZUZANA
TUPÁ VERONIKA
ZACHAR MARTIN
ZACHAR RADOSLAV

ROZHOVOR S JÁNOM HROBOŇOM O EVANJELICKEJ ORTODOXII ALEBO JE EVANJELICKÁ ORTODOXIA EŠTE DUCHOVNOU HODNOTOU?

Ján, vyvíja sa podľa teba evanjelická ortodoxia – konkrétne na úrovni zbožnosti - v posledných pätnástich rokoch laminárne, s nejakým vnútorným poriadkom a pravidelnosťou, alebo turbulentne, teda tak, že okamžitý stav je výsledkom náhodilého, chaotického diania?

Priznám sa, neviem spontánne reagovať na túto otázku, nielen preto, že fyzika nebola mojou silnou stránkou, ale najmä preto, že v našej cirkvi za posledných pätnásť rokov osobne nevnímam výraznejší posun zbožnosti, ani laminárny, ani turbulentný. Skôr ma prekvapuje, že napriek historicky jedinečným výzvam, ktoré priniesol pád bývalého režimu, prechádzame nimi akýsi nedotknutí. Nevieť, či je to prejav zdravého konzervatizmu, alebo chorobnej letargie. Zaujímavé je napríklad aj to, že na rozdiel od rímsko-katolíckej cirkvi v našej neexistuje nijaký vnútorný prúd charizmatickej zbožnosti a prebudenecké kruhy akoby boli v útlme, alebo sa nejako výraznejšie neprejavili. Ak sa predsa v niečom ortodoxná zbožnosť vyvíja laminárne, tak zrejme v evanjelickom školstve, čo vidím ako jednoznačný prínos.

Chceš povedať, že evanjelická ortodoxia má v sebe zakódovanú uniformitu a nie je schopná zastrešiť rôznosť výrazov jednej viery?

V podaní ECAV skôr áno. Aj keď treba povedať, že určité obdobie, niekoľko rokov po zmene režimu, bolo cítiť napätie medzi vedením cirkvi a SEM, zrejme kvôli pietistickému zameraniu SEM. Toto napätie ustúpilo. Na scénu ECAV vstúpilo RoS (Rodinné spoločenstvo), ktoré je podľa mňa ešte výraznejšie profilované prebudenecky ako SEM, a bolo prijaté bez vážnejších výhrad. Preto mám dojem, že napriek strnulosti, s ktorou sa ECAV stavia voči neortodoxným javom, určitý posun tu je.

Je ortodoxia duchovnou hodnotou, ktorá má ešte význam sama o sebe, alebo sa dnes v povedomí evanjelikov objavujú významnejšie hodnoty a ciele? Inými slovami: prežívajú dnes evanjelici nejakú dramaticky otázku zachovania duchovného dedičstva otcov?

V mojom povedomí predstavuje evanjelickú zbožnosť taká tá klasická evanjelická starenka so spevníkom v rukách, ktorá s láskou vstúpuje vnúcatám prvé modlitby a biblické verše. Ťažko povedať, či slovenskí evanjelici prežívajú dramaticky otázku zachovania dedičstva otcov. Skôr si myslím, že táto otázka sa aj bez ich prežívania stáva dramatickou. V cirkvi nám zlyháva to, na čom tradične stála – duchovná výchova v rodinách. Tých klasických evanjelických starých mám je čoraz menej. Mnohí dnešní starí rodičia patria ku generácii, ktorá sa v minulom režime Bohu, cirkvi a viere odcudzila, o ich deťoch ani nehovoriac. V cirkvi prežívame krízu práce s deťmi a mládežou. Ak sa nevráti evanjelium do rodín, bude o chvíľu ťažké hovoriť o nejakej evanjelickej ortodoxii vôbec.

Zakúsil si duchovnú službu na dedine (Lazy pod Makytou), v našom jedinom veľkomeste (Bratislava) a teraz v okresnom meste (Martin). Je stav ortodoxie závislý od sociálnej štruktúry prostredia?

Určite áno. Spoločenstvo dedinských zborov je väčšinou kompaktnějšíe, osobnejšie, tam pojem dedičstvo otcov predsa len niečo znamená. Vo veľkom meste je to iné. V Bratislave som sa venoval najmä mladým. Aj keď základ spoločenstva mladých bol z evanjelických rodín, pre mnohých z nich byť evanjelikom prakticky znamenalo patriť do komunity, ktorá sa schádza v priestoroch ev. a. v. cirkevného zboru. Niečo také, ako evanjelická ortodoxia im nič nehovorí. Medzi staršími sa dal na jednej strane vnímať pomerne silný konzerva-

tivizmus, ktorý zrejme vyplýval z túžby zachovať to evanjelické, ktoré si priniesli zo svojich pôvodných zborov, a na druhej strane otvorenosť pre nové veci a najmä určité nároky a očakávania voči zvesti Božieho slova. Vedeli byť kritickí, ale aj vďační. Martin je niečo uprostred. Je cenné, že evanjelictvo v Martine, takmer zdevastované cieľovou ateizáciou, sa ako-tak vzhopilo a popri tradičných hodnotách je tolerantné a otvorené aj voči novým prejavom zbožnosti.

Ktoré boli podľa teba najdramatickejšie výzvy, s ktorými sa musela ortodoxia za posledných pätnásť rokov vyrovnávať?

Keď sledujem najmä tú líniu praktickej zbožnosti, chcem aspoň vymenovať niektoré aspekty bez stanovovania preferencie: 1. Individualizácia spoločnosti, oslabenie tradičných rodinných väzieb a hodnôt. S tým súvisí aj neochota patriť do nejakej inštitúcie či organizácie vôbec. 2. Vplyv charismatických spoločností, kam odišlo dosť najmä mladých ľudí. Naša cirkev sa, žiaľ, k tomuto fenoménu okrem kritiky a odmietania nedokázala kvalifikovane a s láskou postaviť. 3. Tvrdý nástup materializmu, konzumu a nárokov trhového hospodárstva, čo často úplne pohltí zmysel pre akékoľvek duchovno. 4. Sťahovanie za prácou – za tou lepšie platenou – odchádzajú zo zborov najschopnejší ľudia. Niekde na tom padajú celé mládežnícke spoločenstvá. Veľmi sa mi páčil postreh jedného mladého človeka zo zboru, kde si práve vybudovali nové bohoslužobné priestory: „Chceme touto stavbou ukázať, že tu zostávame aj napriek ťažkostiam, lebo vzťah k Bohu, cirkvi a spoločenstvu, ktoré mám, je pre mňa cennejší ako lukratívna práca.“ Pre mňa je otázkou, či ponúka evanjelická cirkev vo svojej ortodoxii niečo také, kvôli čomu tu chcú ľudia ostať. 5. Nedoriešená minulosť, čo sa nám tvrdo pripomenulo najmä v súčasnosti. Bez zodpovedného riešenia sa nepohneme ani do budúcnosti.

Zaostrime teraz trochu bližšie: problém spochybnenia krstu detí a fluktuácie kaplánov. Čo ti signalizujú tieto veci s súvislosťou s ortodoxiou?

Spochybňovanie krstu detí podľa mňa nesúvisí ani tak s učením cirkvi, ako skôr s praktickým kresťanstvom. Vieroučné spory týkajúce sa biblickej legitímnosti krstu nemlúvniať sú staré pomaly ako cirkev sama a nemyslím, že by sa vôbec niekedy dali uspokojivo vyriešiť. Ako som už spomenul, zlyháva duchovná výchova v rodinách. Na výhrady niektorých denominácií, že nám vyrastajú pokrstení pohania, nemáme relevantný argument a v zásede sme skôr ochotní pertraktovať vec v teoretickej rovine, než sa vrátiť ku krstnej ortopraxi. Rodičia a krstní rodičia, ktorí sa nestarajú o svoje deti podľa krstného sľubu, by si už teraz mali chystať obhajobu k súdu, nie ľudskému...

Čo sa týka fluktuácie kaplánov, vyjadruje zrejme neistotu biskupov, koho si to vlastne na fakulte pre cirkev predvarili. Ja sám som sa cítil ako polotovar. Vďaka Bohu som sa dostal v doterajších zboroch do dobrej kuchyne. Vyjadrené touto gastronomickou terminológiou, lahodného je málo, zato neraz trpnu zuby.

Do cirkvi sa vrátilo množstvo evanjelikov. Čo títo ľudia so sebou do cirkvi priniesli? Ovplyvnili nejako atmosféru v nej, jej myslenie, zbožnosť?

Vrátili sa podľa mňa predovšetkým hľadajúci. Priniesli so sebou nový nárok na zrozumiteľnú reč v cirkvi, zreteľnejšie formulovanie biblického učenia a citlivejšiu vnímavosť praktického života členov cirkvi. Mnohí sú „nezatažení“ cirkevnou tradíciou, a teda otvorení novým formám zbožnosti. Na druhej strane prinášajú aj určitú bariéru nevedomosti a duchovnej strnulosti, ale s tým sa vždy dá niečo robiť.

Spomínaš nové formy zbožnosti. Máš na mysli nejaké nové prejavy ortodoxie, alebo niečo, čo má s ortodoxiou iba voľnejšie spojenie?

Aj ortodoxia má svoje variácie. Keď vznikne nová pieseň, alebo voľnejší model služieb Božích s väčším zapojením laikov, neznamená to ešte existenčné ohrozenie cirkvi. To vidím

skôr v tom, že nové piesne takmer nevznikajú a súčasná podoba služieb Božích mladšiu generáciu viac-menej neoslovuje. Považujem dnešnú situáciu za takú, že treba ísť aj za pomyselné hranice bezpečného prístavu ortodoxie. Niet už veľa čo stratiť. Možno sa vrátíme trochu ošlahaní, ale aj viac zocelení a s novými skúsenosťami.

Priamoúmerne s kvantitatívnym rastom cirkvi rastie v jej istých častiach tlak smerom k dosiahnutiu čo najväčšej autentickosti viery. Je tento „svätý tlak“ prajný pre ľudový model cirkvi, alebo takýto tlak môže byť pre ľudovú cirkev napokon osudný?

Vnímame tento tlak aj v našom cirkevnom zbore v Martine a nechceme ho ignorovať. Uvažujeme o širšej ponuke služieb Božích. Každú nedeľu chceme mať okrem tých obvyklých, ešte jednu, ktoré by striktno zachovávali tie najlepšie evanjelické tradície, a jednu moderné s novou piesňou, bez spievanej liturgie a s väčším zapojením laikov. Na jednej strane máme nádej, že bude oslovená väčšia skupina ľudí, na druhej strane sa obávame, že bude oslabená aj to, čo sa drží. Chceme sledovať, k čomu ľudia inklinujú, a zamerať sa viac tým smerom. Domnievam sa, že v zbore prevláda mienka, že treba niečo spraviť a skúšať aj za cenu rizika, nielen horekovať nad tým, ako strácame.

Svojho času mali v Bratislave veľký ohlas mládežnícke služby Božie, ktoré si pripravoval. Čo ta priviedlo k ich organizovaniu a ako hodnotíš dnes, s odstupom času, ich väzbu na ortodoxiu? Má takýto projekt v našej cirkvi budúcnosť?

V Bratislave sme vnímali alternatívne služby Božie zamerané pre mládež ako nevyhnutnosť. Mnohí mladí celkom bez škrupulí dávali najavo, že klasické služby Božie ich neoslovujú a že radšej pôjdu inde. Mrzelo ma, že tak strácame veľa šikovných ľudí. Bezprostredným podnetom na začatie mládežníckych služieb Božích bola aj moja osobná duchovná skúsenosť, takže ju pomenovať, taký obnovujúci Boží dotyk, ktorý ma naštartoval pre tieto služby Božie. Fakt je, že boli veľmi spontánne prijaté, chodili mladí z celej Bratislavy, aj okolia. Počtom rýchlo rástli. V „zlatých“ časoch chodilo okolo 350 zväčša mladých ľudí. Prepojenie na ortodoxiu bolo problematické najmä kvôli rozpacitým až odmietavým postojom niektorých farárov zboru, ale aj zboru ako takého, ktorý ich mohol prijať a podporiť ako jedinečnú šancu pre oživenie spoločenstva. Mladí sú na prijatie či na neprijatie veľmi citliví. Osobne som mal dojem, že mnohí mladí sa cez tieto služby Božie naučili „chodiť do kostola“ a začali vnímať tento priestor ako svoj. Viacerí spomínali, že sú prvýkrát v živote hrdí na to, že sú evanjelici. Samozrejme boli aj takí, ktorí v čase určitého útlmu, ktorý prežívali tieto služby Božie, odišli do iných cirkví. Myslím si však, že takýto projekt má budúcnosť, veľmi veľa záleží na otvorenosti cirkvi voči nárokom mladých a prijatí zo strany farárov a zboru. Nakoniec mládežnícke služby Božie sú možno jednoduchšou formou ako mladých učiť lepšie rozumieť ortodoxii.

Vo väčšej množine ľudí (veľké mestské zbory) je väčšia pravdepodobnosť rozličných variácií – i na tému ortodoxie a často sú to variácie v neprospech ortodoxie aj našej cirkvi. Zažil si i jav opačný, že ortodoxia by bola niekým „nanovo objavená“ ako niečo progresívne, dobré, spoľahlivé?

Zažil som skôr variácie v neprospech ortodoxie a našej cirkvi. Je pre farára traumatizujúce, keď mu niekto v zbore oznámi, že odchádza do inej cirkvi. Väčšinou to boli charizmatické spoločenstvá alebo sekty. V lepšom prípade zostali aspoň veriacimi. V horšom pod vplyvom intenzívnych zážitkov a následného sklamania alebo duchovného vyhorenia odišli z cirkvi a od Boha vôbec. Aj v tých, ktorí sú už dlhodobo v inej cirkvi a boli pôvodne evanjelikmi, akoby stále žil nejaký ten koreniok ortodoxie. Stáva sa, že sa aj vrátia, aktívne zapoja do zboru a tešia sa z toho, že sú na akejsi stabilnejšej pôde. Zažil som i také prípady, aj keď ich bolo relatívne málo. Ortodoxia na úrovni zbožnosti síce neprináša intenzívne duchovné zážitky, ale vytvára solídne vieroučné mantinely a predpoklad pre kontinuitu. Prirovnal by som ju k bývalým ruským rádiám – síce robustné a ťažké, ale vydržali.

BUĎME ČINITEĽMI SLOVA, A NIELEN POSLUCHÁČMI

Pane, niet skutkov, ako sú Tvoje. Všetky národy, ktoré si učinil, prídu a klaňaf sa budú pred Tebou a Tvoje meno budú uctievať. Lebo si veľký, robíš divné skutky; jedine Ty si Boh. Vyuč ma, Hospodine, svojej ceste: nech chodím v Tvojej pravde, na to mi sústred' moje srdce i moju myseľ. Amen. (Zo žalmu 86)

List Jakuba 1, 22-25

Buďte však činiteľmi slova, a nielen poslucháčmi, ktorí oklamávajú sami seba. Lebo ak je niekto poslucháčom slova, a nie činiteľom, podobá sa mužovi, ktorý si v zrkadle pozerá svoju prirodzenú tvár; videl sa totiž, ale odišiel a ihneď zabudol, aký je. Ale kto sa zahľadel do dokonalého zákona slobody a vytrval nie ako zábudlivý poslucháč, ale ako činiteľ skutku, ten bude blahoslavený vo svojom konaní.

Milí bratia a sestry v Kristu Ježiši!

V nedeľu, prvého mája, sme si pripomenuli sviatok práce. Tento deň si mnohí pamätáme ešte z predošlého totalitného režimu, keď sme do ulíc chodili oslavovať silu ľudskej práce; manifestovať, čo sme ako spoločnosť dokázali. A akokoľvek sme mohli byť v sprievodoch nadšení, radostní a hrdí na to, čo ma-sy ľudí zmôžu, predsa nám chýbalo to skutočné ohodnotenie – slobodne spolu oslavovať Božiu prácu v našich životoch.

List Jakuba vyzdvihuje dôležitosť ľudských skutkov. Pre Martina Luthera, ktorý v podmienkach svojej doby našiel milosť Božiu nanovo prvoradú, Jakubov list nebol podstatný. Luther napriek tomu, že sa dôkladne venoval Biblii ako celku, mal taký názor, že keby sme aj nemali všetky biblické knihy, stačilo by ich niekoľko z Novej zmluvy na oboznámenie s tým najdôležitejším, čo treba vedieť pre našu spásu – a to je Kristus a Jeho milostivá záchrana hriešnika. Podľa Luthera Evanjelium podľa Jána, Listy Rímskym, Galatským, Efezským, I. list Petra a I. list Jána túto podstatu vystihujú a tvoria akoby „Bibliu v Biblii“. List Jakuba v tomto výbere nebol. Napriek tomu nám dôraz na evanjelium, milosť Božiu, teda na to, čo prízvukoval Luther, pomáha správne pochopiť celú Bibliu, a tak aj túto knihu – a dnešné verše, ktoré nás nabáda-jú k praktickému uplatneniu našej viery.

Ako kresťania počúvame Božie slovo pred tým, než ho ďalej zvestujeme. Ale nestačí len pasívne počúvať. Božie Slovo je na to, aby sa zakorenilo v nás až tak, že sa stane naším životným štýlom; manifestáciou nášho života. Sami sa staneme akoby jednou knihou Biblie, ktorú ľudia môžu čítať vo svetle toho najdôležitejšieho, čo Kristus pre nás urobil. Preto nás aj dnešný text povzbudzuje byť činiteľmi, a nielen poslucháčmi, ktorí oklamávajú samých seba – ktorí slovo Božie berú len na 50 %. Zaujímavé je Jakubovo prirovnanie, keď sa z nás stanú iba poslucháči. Sme ako človek, ktorý sa pozrie do zrkadla a ihneď odíde.

Nevidí sa celý. Možno ste sa niekedy pozreli do zrkadla a nepáčilo sa vám ako vyzeráte. Ale zachránila vás práve myšlienka, že predsa to nie ste celý vy.

Veľakrát keď sa človek pohrúži do práce, ktorá ho baví, keď robí veci zo srdca a svoju vieru žije, zabudne na to, čo je nestále, ale sa vnútorne odovzdá tomu, čo robí. Vtedy ho už ani zlá nálada ani nedostatky, ktoré vidí v zrkadle, neodradia od toho, aby sa neusiloval o manifestáciu Božieho diela. Manifestovať, oslavovať Božie dielo v našich životoch sa naozaj dá vtedy, keď sme v tejto úcte voči Bohu celí – teda aj naša viera, ale aj naše skutky, ktoré z nej pramenia.

Pri prisluhovaní večere Pánovej sa jedna staršia pani z penziónu na Ľadovni modlila z knižky svoju obľúbenú modlitbu v kríži. Časť tejto modlitby vystihuje, ako sa celý duchovný život človeka (viera aj skutky) pohrúži do oslavy Pána Boha. Tie slová modlitby znejú: Nedaj mi, Pane, ešte zomrieť, aby som mohla tu na zemi Tebe vzdávať vďaku, chválu a česť. Táto na pohľad nečinná žena, pripútaná na lôžko so zlomenou nohou, s podlomeným zdravím a starobou, svoju vieru i skutky predkladala v spomenutej modlitbe. Doslova „vyjednávala“ s Pánom Bohom, aby ju nechal ešte žiť, aby Ho mohla svojimi modlitbami aj ako nevládna oslavovať. Voči Pánu Bohu si nedovoľovala nič, čo by nemala, ale naopak, vyjadrovala, čo ju v živote tešilo aj nieslo ďalej – vzdávať Bohu vďaku, chválu a česť.

Ďalšia naša spolusestra z penziónu rozpovedala obrazný príbeh, v ktorom skutky človeka doslova odoženú smrť. Starenka niesla na chrbte ťažký batoh a privolávala smrť, aby už čo najskôr prišla a zobrala ju so sebou. Keď však smrť prišla, starenka sa zľakla a prosila ju – pomôžte mi s mojím bremenom!

Viera, ktorá žije v skutkoch, doslova premáha aj smrť – všetky mŕtve oblasti našich životov. My máme vždy čo hodnotné robiť, pomáhať si navzájom niesť radosti aj bremená, nezľaknúť sa vopred toho, čo nás ťaží, ale žiť naplno, na Božiu česť a slávu v službe bližným. Sami by sme Božiu prácu predčasne zahrhli, a tak ju vlastne ani nezakúsili.

Zahľadieť sa do Božieho slova znamená viac, ako sa vidieť v zrkadle. Vytrvalosť v láske k tomu, čo Boh hovorí, nám prináša poznanie dokonalej slobody, ktorú máme v Kristovi. Kristus zvíťazil nad všetkým, čo znehodnocuje a rozlamuje náš život, a my môžeme od Krista žiadať naozaj to, čo robí náš život plnohodnotným – zveľaďovať skutky lásky, práve preto, že nás k nim naša viera povoláva. Pomáhať si navzájom až tak, že za to nečakáme odmenu.

Tým najväčším ohodnotením je hodnotný vzťah s Bohom a s bližným, v spoločenstve ľudí, ktorí chvália Pána za to, čo koná v ich životoch. To vlastne robíme každú nedeľu pri službách Božích, aj aktívnym počúvaním, aby nás slovo Božie nieslo do ďalších dní, a posilňovalo nás vo všetkom, čo robíme. A tak sa môžeme premieňať pod Božím vedením a z Jeho milosti nielen na poslucháčov Jeho Slova, ale na Jeho činiteľov. Takáto manifestácia Božej práce nech je s nami vždy, keď myslíme na to, kam nás naše skutky dovedli. Blahoslavení ste vo svojom konaní. Amen.

Kto je barbar a komu češť?

V STAROVEKU SA NIEKTORÉ NÁRODY POVAŽOVALI ZA VEĽMI UŠLACHTILÉ A VŠETKÝCH OSTATNÝCH MALI ZA BARBAROV. K TÝM VZNEŠENÝM MALI PATRIŤ AJ EGYPTĀNIA. SVOJ PÔVOD ODVODZOVALI OD BOŽSTIEV, MALI NAJPREPRACOVANEJŠIE NÁZORY NA POSMRTNÝ ŽIVOT, S ČÍM SÚVISELA AJ VÄČŠINA ICH KOLOSÁLNYCH STAVIEB. PYRAMÍDY VRAJ BOLI PRVÉ, KTORÉ TRČALI Z PRÁVE RODIACEJ SA ZEME. ZNÁMA JE MODLITBA EGYPTĀNA PRED SMRŤOU: „BOŽE, DAJ, ABY SOM SA V ĎALŠOM ŽIVOTE NENARODIL AKO BARBAR, OTROK ALEBO ŽENA.“
ZA BARBAROV POVAŽOVALI VŠETKÝCH NEEGYPTĀNOV.

Pre židovský národ boli všetky ostatné národy sveta pohanské. Malo to dosť spoločného s oným barbarstvom. Nevyplývalo to len zo židovskej viery v jediného Boha, ktorá bola v tom čase úplne jedinečná a ľudsky nevysvetliteľná, ale aj zo zle pochopeného Božieho vyvolenia. Nechápali ho ako vyvolenie k istej špeciálnej úlohe, ktorú im Boh zveruje a od splnenia ktorej závisí ďalšia oprávnenosť tohto zvolenia, ale videli jeho dôvod v tom, že práve oni sú najlepší na svete. Abrahám zatajil v Egypte, že pekná Sára je jeho manželkou, a vyhlásil ju za svoju sestru. Báł sa o svoj život, lebo vedel, že si ju môže faraón alebo iný vznešený Egyptan hocikedy prisvojiť. Vyhlásil, že na tomto mieste niet bázne Božej, preto sa títo ľudia chovajú k Božím i ľudským zákonom či morálke bez zábran. Barbarsky. Čosi na tom aj bolo. Naozaj si faraóni a králi pohanských národov robili, čo chceli. Standardné pravidlá morálky pre nich neplatili, lebo sa považovali za nadľudí, za akési polobožské bytosti, neskôr už celkom za bohov. Každému z nich by prešiel napríklad taký hanebný čin, akého sa dopustil kráľ Dávid na mužovi svojej milienky Betšabé. Dávidovi to však neprešlo. Božie zákony v židovstve platili aj pre kráľov.

Gréci sa považovali za najušlachtejší národ, najkultúrnejší a možno aj najzbožnejší. Všetci ostatní, najmä Aziati, boli z ich hľadiska barbarmi. Kto bol teda barbar a komu patrila češť a sláva? Možno povedať, že sa rozlišovalo alebo hodnotilo podľa týchto troch znakov: 1. Úcta

ku všetkému, čo sa považovalo za božie a sväté. 2. Úcta k tradičným hodnotám, najmä k nariadeniam a zákonom. 3. Isté morálne zásady v spolunažívaní obce, ktoré sa opierali hlavne o tradičné zvyklosti a ich garantom bola veľmi prísna verejná mienka. Národ, ktorý nemal zákony, považovali za divochov a ďalším stupňom tohto zdivočenia boli už len levy.

Perzský kráľ Dárius zorganizoval obrovskú vojenskú výpravu proti Grécku. Zozbieral najväčšie množstvo vojska námorného aj pozemného. O veľkú časť svojich paradných lodí však prišiel bez boja. V zátok, kde pri gréckych brehoch flotila zakotvila, búrka zničila a potopila veľkú časť lodí. Rozhnevaný na bohov mora rozkázal svojim dôstojníkom bičovať more. Pre Grékov bol tento neslýchaný protibožský čin dokladom perzského barbarstva. Keď sa dozvedel, ako na to reaguje domáce obyvateľstvo, vystrašilo ho to a pri najbližšej príležitosti si morské božstvá zmierovo štedrými obeťami. Za barbarský považovali Gréci aj vstup Peržanov do ich posvätných okrskov okolo svätyní, pripadne ich zničenie. Boli na to takí citliví ako židia na vstup nežidov do im vyhradených priestorov Jeruzalemského chrámu.

Perzský kráľ kráľov sa nevedel vynacudovať, že Gréci odďaľujú rozhodujúcu bitku proti Peržanom, ktorí obsadili ich zem ako kobyľky (nemohli táboriť pri menších riekach, lebo tie nestačili napojiť státisíce smädnych hrdiel) len kvôli tomu, lebo bol čas olympijských hier a chceli ich dokončiť. Zavolať si svoj-

ho gréckeho poradcu a pýtal sa ho, prečo Grékom na olympijských hrách tak veľmi záleží. Bol presvedčený, že účastníci týchto hier zarábajú veľké peniaze, ktorých sa nechcú za nijakú cenu vzdať. Spýtal sa, za akú odmenu súťažia športovci na týchto hrách. Poradca mu povedal, že za vavrínový veniec. Teda ich odmena je otázkou cti a poctivo vydretej slávy. Kráľ neveril a pýtal sa na to znova. Keď mu jeho poradca ten vavrínový veniec potvrdil, tak sa zľakol. Konštatoval, že národ, ktorý je ochotný toľko obetovať pre svoju česť, môže byť veľmi nebezpečným a silným protivníkom. Uvedomil si, že na svojej strane má žoldnierov, ktorí sú síce ochotní obetovať sa kvôli rozmarom svojho kráľa a za bohatú hmotnú odmenu, ale iné motívy nemajú. Keď sa ich Gréci pýtali, prečo bojujú proti nim, keď sú bohatší ako oni, čo ich k tomu vedie, tak Peržania nevedeli odpovedať. Motívom z gréckej strany pre bojovníkov bola česť ochraňovať svoju spoločnú vlasť. V tom bola nesmierna sila a boje dali za pravdu, že aj rozhodujúca a víťazná.

V ôsmom žalme rovnomennej starozmluvnej knihy sa píše o tom, že Boh obdaroval človeka slávou a ctou. Je to kus Božej slávy a cti, ktorú Boh zveril človeku – svojmu „obrazu“, aby ho charakterizovala ako jeho splnomocnenca, akéhosi šerifa pri riadení celého stvorenstva. Dnes

sa treba s úzkosťou pýtať, kde sa táto česť a sláva podela.

Keď som si čítal Herodotove správy o starovekých barbaroch, ale aj o starovekej cti, s hrôzou som zistil, že náš národ, podobne ako celá Európa a možno pomaly aj celý svet, sa čím ďalej, tým viac stáva barbarským. Nielen tým, že ho charakterizuje neúcta k veciam svätým, kde už nič pre nikoho nie je tabu, alebo tým, že sa obchádzajú zákony a tradičná morálka je na smiech, ale hlavne preto, lebo mnoho ľudí dokáže bez mihnutia oka za peniaze predať aj posledný kúsok cti, dokonca aj materinskej. Komu sa to zdá prehnané alebo nespravodlivé, nech si pozrie najsledovanejšiu televíznu reláciu u nás, tzv. reality show, v ktorej ľudia za sľúbené dva milióny od zbohatlickej rodiny sú ochotní skutočne urobiť čokoľvek, predať posledný kúsok cti. Treba sa báť takého trendu vo vývoji tzv. postmodernej spoločnosti presne z tých dôvodov, ktoré mal na mysli perzský kráľ, keď počul o odmene na olympijských hrách. On sa začal báť národa, ktorého hnacou silou je česť. Dnes sa nikto nemusí báť národa, hnacou silou ktorého sú peniaze. Takýto národ je veľmi zraniteľný. Ak peniaze niekto má, tak si ho kúpi. Počuť za tým víťazný rehot Pokušiteľa.

J. B. HROBŇ

VĎAČNE VÍTAM KAŽDÝ NOVÝ DEŇ

Pieseň z Bystričky

Vďačne vítam každý nový deň,
ktorý z vôle Božej prežiť smiem.
Kým dúfam, že z milosti
v tiesni ma neopustí,
napokon mi pridá nádeje.

Keď sa slnko za obzor stratí
a noc má nás v svojom objatí.
Kým má Pán Boh náš svet rád,
nemusím sa tej tmy báť:
napokon zas príde svitanie.

Krátka býva žitia nášho púf,
nemusím však večne zahynúť.
Pokiaľ vieru v srdci mám,
zachráni ma Kristus Pán
napokon raz príde vzkriesenie.

VLADIMÍR KNOŠKO

Pozdrav Dražkoviec

Bola studená daždivá aprílová nedeľa. Prekvapilo nás, ako skupina členov nášho zboru z Dražkoviec prichádzala na služby Božie. V zástupe. V dvojiciach. Vidol a predstavil ich pán farár, ktorý nás privítal správou o zvláštnom programe: na službách Božích má vystúpiť skupina modlitebníkov a spevákov z filie nášho zboru – z Dražkoviec. S pozdravom. Piesňou. Modlitbou. Čítaním evanjelia. Vystúpenie malo dodať odvalu aj ostatným filiam. Vydarilo sa. V studenej nedeli nás hrialo presvedčenie, že na Dražkovce sa možno v mnohom spoľahnúť. Neraz sa mnohé práve vďaka im vydarilo. Pomodlime sa slovami ich modlitby:

Otče nebeský, dobrorečíme Ti za požehnanie tohto nedeľného dňa. Vďaka, že sme Ťa mohli oslavovať a spolu s celou cirkvou vyvyšovať Tvoje sväté meno. Oslavujeme Ťa za radostné uistenie o Tvojej láske k hriešnikom.

Dal si nám novej sily premáhať ťažkosti života a kráčať po Tvojich cestách lásky a spravodlivosti.

Daj, aby sme sa vedeli zdravo nahnevať, aby sme z toho vzišli ako víťazi a pomohli tomu, čo nás rozhnevalo. Nazvali by sme to takým Božím hnevom, ktorý by mohol byť výzvou, že nemôžeme byť ľahostajnými ani voči veciam duchovným, a prosíme Ťa, Pane, Bože náš, o silu a trpezlivosť pre všetkých, ktorí sa práve takým zdravým hnevom púšťajú obhajovať veci, ktoré nás denno-denne prenasledujú. Možno je to práve vtedy, keď si chceme ochrániť vo viere našu cirkev, našich duchovných, naše kostoly.

Ďakujeme Ti za zhromaždenie veriacich, po Tvojom spoločenstve túžiacich. Ďakujeme Ti za svedkov Svätého Ducha a oheň nadšenia, za sväté večné veci Tvojho kráľovstva.

Ďakujeme Ti, že si aj za naše rodiny povolal do tohto zhromaždenia svätých a až doteraz nás v ňom zachovávaš.

Vzbudzuj nových pracovníkov na Tvoju Vinicu a požehnávaj ich dielo.

Medzi cirkvami utužuj ducha ekumenickej spolupráce a vedomie, že sme údmi jedného tela.

Zasielaj aj naďalej svojho ducha ako zúrodňujúci dažď na všetky vyprahnuté srdcia.

Vyslyš tieto pokorné prosby pre Ježiša Krista, nášho Pána.

Jemu buď česť a sláva medzi nami i v celej cirkvi naveky.

Amen.

MODLITBA VIERY ŠALAGOVEJ Z FÍLIE DRAŽKOVCE

Pozdrav Bystričky

22. mája 2005 nás pozdravili členovia nášho zboru z filie Bystrička. Aj oni, podobne ako nedávno pred nimi filia Dražkovce, predstavili svoj duchovný život. Zaspievali pieseň. Pomodlili sa. Radovali sme sa z ich odvahy vystúpiť, prečítať evanjelium, potvrdiť sa vo viere. Radosnou bola zvesť o nádejnej skupine evanjelickej mládeže, ktorá by sa mohla schádzať na Bystričke. Sme radi, že mladí prejavujú odvahu žiť vieru predkov, byť kresťanmi – evanjelikmi. My, ktorí sme spoločenstvo našich členov z Bystričky počúvali a modlili sa s nimi na deň svätej Trojice, boli sme im za to vďační.

Modlitba na deň svätej Trojice.

Ďakujeme Ti, Bože všemohúci za to privilegium, že si nás ľudí stvoril k obrazu svojmu. Dal si sa nám spoznať, a tak prostredníctvom modlitby vstupovať do dôverného vzťahu otca a detí. Môžeme Ti ďakovať za dar života i jeho zachovanie a zveriť sa Ti so svojimi obavami, starosťami i úzkosťou z časového ohraničenia nášho bytia.

Daj nám s ochotou prichádzať do Tvojho chrámu a z Tvojho slova získavať posilnenie vo viere. Vziať si z neho ponaučenie i napomenutie, aby sme nezablúdili a nezahanbili sa na ceste života. Chceme oslavovať Tvoje sväté meno v trojedinej podobe nedeliteľnej, lebo bez Boha otca nebolo by života, bez Tvojho Syna a Jeho zástupnej obete nebolo by spasenia a tvrdosť zákona dopadla by na nás so všetkými dôsledkami. Podobne bez pôsobenia Tvojho Svätého Ducha nemali by sme zaručenú stálosť viery, lebo náš rozum nedokáže obsiahnuť Tvoje tajomstvá a naša myseľ bola by zmietaná pochybnosťami.

Na týchto troch pilieroch spočíva naša nádej večného života a strata ktoréhokoľvek z nich by znamenala stratíť ju celú.

Zmiluj sa nad nami, Pane, ochraňuj nás od všetkého zlého na tele i na duši. Zvlášť pomôž tým, ktorí sa nachádzajú v ťažkej situácii, v zúfalstve, lebo, kde končia ľudské možnosti, tam už môžeš pomôcť jedine Ty.

Utiš náš nepokoj, daj nám schopnosť zmieriť sa so smutnými nevyhnutnosťami života, ktoré nemôžeme zmeniť. A keď nám život ukáže svoju neprívetivú tvár, daj upriamiť náš duchovný zrak na Tvoj svätý vrch Sion, odkiaľ očakávame pomoc.

Pomoc naša buď v mene Hospodinovom.

Amen.

MODLITBA VLADIMÍRA KNOŠKU Z FÍLIE BYSTRÍČKA

SVÄTODUŠNÉ ZVONY –

*tak by sme mohli v skratke označiť jedinečný zázitok návštevníkov
svätodušných služieb Božích v našom kostole 15. mája 2005.*

***V ich záverečnej časti prehovoril brat MVDr. František Záborský,
ktorý predstavil nielen dejiny evanjelických zvonov v Martine,
ale aj hlas dvoch jedinečných pamiatok***

***– zvona z dávnej jahodnickej zvonice z roku 1759
a martinského jubilejného zvona z roku 1934 –***

***ktoré sa práve jeho zásluhou po desaťročiach na sviatok Ducha svätého 2005
nádhorne rozzvonili.***

Ctihodný brat farár Ján Hroboň,
vážená sestra kapláňka Katka Suchá,
mili bratia a sestry!

V krátkučkom čase niekoľkých minút chcem Vám povedať niekoľko historicky zaujímavých skutočností, týkajúcich sa našich deviatich evanjelických zvonov.

Ako je Vám všetkým dobre známe, tento chrám Boží bol pôvodne nižší, menší v r. 1784 postavený a posvätený bez veže, a teda aj bez zvonov. Až o šesť rokov po postavení kostola, t. j. v roku 1790, bola ku kostolu postavená drevená veža. Dva roky bola táto drevená veža bez zvonov. V roku 1792 z peňažných zbierok evanjelikov boli zakúpené prvé 2 zvony za 215 zlatých. Jeden bol väčší s hmotnosťou 247 funtov, t. j. okolo 100 kg, druhý menší s hmotnosťou 122 funtov, t. j. okolo 50 kg. O 36 rokov neskôr, t. j. v r. 1828, bol zakúpený tretí zvon. Jeden z týchto 3 starých zvonov bol po čase preliaty na nový veľký zvon, v poradí už štvrtý, ktorý stál až 953 zlatých. Odlievali ho majstri kovolejári v Šoproni, v dielni F. Seltenhöfera. Na tomto zvone bol autorský nápis veľkého národovca, redaktora Národných novín, Svetozára Hurbana Vajanského: „Dala ma uliati cirkev evanjelická a. v. Turčiansko-sväto Martinská 1885. Boha chválím, živých povolávam, mŕtvych oplakávam.“ Počas 1. svetovej vojny v r. 1914–1918 boli všetky tieto 3 zvony rekvirované, úradne zadarmo zobraté na vojenské ciele.

Martinskí evanjelici sa veľmi ťažko lúčili so svojimi zvonmi. Deň pred demontážou zvonov desiatky Martinčanov ručne „fahali“ zvony od rána do večera, aby tak vzdali úctu a vyjadřili svoj smútok nad stratou zvonov.

Päť rokov po 1. svetovej vojne bola naša kostolná veža bez zvonov. Až v r. 1923 z peňažných zbierok martinských evanjelikov boli zakúpené za 35 000,- Kčs tri nové zvony, ktoré nám slúžia dodnes. Najväčší z nich má hmotnosť 471 kg, spodný priemer 100 cm, stredne veľký má hmotnosť 315 kg, spodný priemer 80 cm a najmenší zvon s hmotnosťou 130 kg má priemer 60 cm. Tieto zvony boli odlievané v Brne v dielni R. Manouška. Zvony boli drahšie ako postavenie novej vtedajšej budovy evanjelickej školy v Martine v r. 1902.

V jubilejnom roku 150. výročia postavenia nášho kostola – v roku 1934 – martinskí evanjelici dali odliať jubilejný krásny zvon. Tento zvon je umiestnený v strede zvonovej veže nášho kostola. Hmotnosť zvona je 140 kg, srdca 6 kg, výška 45 cm a šírka 60 cm. Na zvone je nápis prevzatý z bývalej zvonice z r. 1885 (ktorý bol zobratý na vojenské ciele v 1. svetovej vojne). Nápis znie: „Boha chválím, živých povolávam, mŕtvych oplakávam. 1784 – 1934. Liali bratia Fischer v Trnave 1935.“ Dnes po 70 rokoch bude slávnostne zvonit.

Začiatkom 70. rokov, keď sa začali asanovať pôvodné a budovať nové Jahodníky, bol do našej kostolnej zvonicej veže prevezený historicky vzácný evanjelický zvon z jahodnickej drevenej zvonice, ktorá stála na mieste terajšej Základnej školy v Jahodníkoch. Historicky vzácný zvon bol odliaty v roku 1759 (má 246 rokov) s hmotnosťou 90 kg, hmotnosť srdca je 3kg, výška zvona 35 cm a šírka zvona 50 cm. Tento najstarší zvon, ktorý máme v našej

Foto J. Láclavík

veži, zvonil už v časoch panovania Márie Terézie. V rokoch 1740 – 1780 vládla v historických zemiach Čiech, Rakúska a Uhorska. Dnes pôvodne jahodnícky zvon bude po 33 rokoch tiež slávnostne zvonieť. Na tomto zvone je latinský nápis: „SUMPT: IAHODNÍKIENSIS A. 1759 SUE IUDICA IGH: HANULA GEOR: NEMILA ET IOH. BOTZIR“, čo v preklade znamená: Zvon bol zakúpený zo zbierok Jahodničanov v r. 1759, ich starostu Hanulu Jura-ja, Nemilu a Jána Botzira.

Najprv budete počuť sólové zvonenie jubilejného martinského zvona z roku 1934, potom bude znieť sólo hlas jahodníckeho zvona a nakoniec budú zvonieť oba zvony súčasne.

Milí bratia a sestry, ďakujem Vám za pozornosť.

PRIHOVOR BRATA MVDR. FRANTIŠKA ZÁBORSKÉHO

ZVONY

Milan Rúfus

*Budievajú ma zo sna zvony.
Prisnije sa mi krajina.*

*Celá sa chveje. Ako biela loď
kľže sa po nej z vlny na vlnu
svetlo. To hľadané.*

*Otvorím oči. Vidím toľko tmy,
že sa mi do nich slzy nahrnú.*

Usínam tak.

(1968)

S P E V O K O L

Cítíme, že chýba viac lásky v nás. V cirkvi, v kresťanstve, vo svete vôbec. Viac dobroserdečnosti. Ak spoločenstvo má takých bohatých ľudí, často si ani neuvedomuje, aké je nimi obohatené. Ak mu niekto taký odchádza, výrazne sa tým ochudobňuje.

Aj kameň dušu má – píše básnik. Aj spevokol.

O dobrom človeku sa povie, že je to dobrá duša. Negatívum sa však vyjadrí iným spojením: je to zlý človek (nepovie sa zlá duša). Teda jednou z hlavných charakteristík duše je – dobro. Spevokol, a to aj ten náš, je tiež takou mozaikou ľudí, ktorí sa na jeho diele podieľajú. Sestra Mária Lajčiaková je iste výrazným kameňom mozaiky duše tohto spevokolu. Určite niekto dorastie na toto miesto. Boh to iste dá. Ale predsa... Človek je zvláštna „persóna“. Nerodí sa dvakrát. Príde len raz. Aby tu bol, aby potešil.

Zdalo sa mi, že nemá nikoho. Bol som v spevokole len krátko. Tak som si myslel, že sa nebude mať kto o ňu postarať, keď príde čas. Dosť dlho mi trvalo, kým som sa jej odhodlal povedať, že keď to bude potrebovať, vezmem si ju domov, aby bolo o ňu postarané.

Pani Mária Lajčiaková prišla do nášho spevokolu už dávno. Dnes však odchádza.

Mnohí sme boli jej úprimnou prítomnosťou potešení.

Na návstevku spevokolu 24.4.2005 sa rozlúčila týmito slovami :

Drahé sestry a bratia,

dovoľte, aby som začala dojmami z Veľkej noci: Preplnený kostol a tu akoby z ničoho nič sa mi pred očami zjavila veľkonočná lúka s rozkvitnutými jarnými kvetmi a ako nebeský hlas Haleľlujá počujem krásny spev môjho spevokolu. Srdce mi plesalo radosťou. Veď ste nám oznámili, že Kristus stal z mŕtvych... K úžasnému pocitu určite prispeli aj nové šály. A tak sluch i zrak hladila v to rozčítané ráno krásna zvesť. Vďaka vám!

Prišla chvíľa, za ktorou už je len spomienka. Do tohoto spevokolu som prišla pred dvätnástimi rokmi. Ale spievať som začala už doma v evanjelickom kostole a potom v našom spevokole v Pribylíne. Dirigoval ho evanjelický učiteľ Rysula z Važca. Po jeho odchode pán farár Janoika a po ňom pán farár Dlhán, ktorý bol pozbavený farárskej služby i fary v Piešťanoch. Prišiel do Pribylíny. Jeho manželka bola od nás. Pracoval na JRD ako robotník a kantoroval v našom kostole. Bol výborný dirigent a vynikajúci človek. Viedy som už učila v Liptovskej Kôkave a bola som veľmi vďačná mojim rodičom, že ma neudali na ONV (vyšší územný celok za „panovania“ komunistickej strany). V Martine som sa prihlásila do učiteľského spevokolu. No ostatný spomedzi mojich spevokolov je práve tento náš, martinský, evanjelický; môj najúžasnejší. V ňom som spolu s vami vebčila, oslavovala i vysielala prosby pred Hospodínom... A ak som dobre rátať, v tomto spevokole sa vystriedalo deväť dirigentov. Vždy som spievala v alte. Ale pán dirigent Klein ma preradil do

sopránu, lebo vtedy boli v sopráne len dve-tri speváčky. Vďaka som to prijala.

Dnes, keď je čas odísť, mi opäť pomáha Biblia, v nej Boh. V Kazateľovi, v tretej kapitole, je napísané: Všetko má svoj čas a každé počítanie pod nebom má svoju chvíľu. Je čas narodiť sa i čas umierať. Čas plakať i čas smiať sa, čas mlčať i čas hovoriť, ale i čas prísť i odísť. Prišla som teda pred dvätnástimi rokmi a dnes sa chcem srdečne poďakovať najmä sestre dirigentke a všetkým za všetko, čo sme v tejto krásnej službe spolu prežili: za milé slová, za milé pohľady, za objatia i stisky ruky a za to, že ste ma znášali, ba aj išli so mnou kúsok cesty v mojej starobe, keď mi občas aj druhé oko zlyhávalo. Veľmi vám za všetko ďakujem. Som rada, že prišli mladí bratia a sestry a chcela by som práve vám, mladí, pripomenúť, aby ste spievali v rodinách spolu s deťmi. Ja mám najkrajšie spomienky z detstva spojené s pobožnosťami mojich drahých rodičov a súrodencov. Bolo to taktó: Otecko držal upravovanými mozoľnatými rukami Citaru sanctorum a diktoval prvú vetu – Pán Bůh jest má síla i doufání... a my štyri deti (dve už boli na školách) s mamou sme sa pridali. Tie upravované ruky nás hladili po hlave a piesne po srdci. Mamka často hovorievala: Dvakrát se modlí, kdož pívá, jen když srdce pri tom mívá. Aj zobúdzala nás nábožnou piesňou (Probud' se, duše...), aj uspávala spolu so zvukmi kolovrátk. Nábožné piesne utužovali súrodenecké vzťahy. Neboli sme rušení rádiom, ani televíziou. Spomínam na matičku spolu s Kraskom – už spieva mäkkým tenučkým hlasom Den nedělní se skonáva, chváľmež...

Svätý Kríž, 8. máj 2005

a súmrak padá vždy väčší, hustejší v izbietku malú a pokoj sadne pomaly, tíško na sivú hlavu matičky mojej...

Prepáčte, že som vám i dnes zasa rozprávala z môjho života. Chcela by som však, aby ste sa vystríhali chýb, ktoré som urobila ja a ponaučili z dobrého konania.

Pomodlime sa: Ďakujem Ti, Otče nebeský, za mojich drahých rodičov, ktorí ma v krste svätom Tebe odovzdali, učili ma modliť sa, za všetko ďakovať i prosiť, i za to, že nábožné piesne boli tými vzácnymi modlitbami v mojom rodnom dome. Ďakujem Ti i za dar spevu i za to, že si mi ukázal cestu do tohto spevokolu. Že som s tými-to bratmi a sestrami mohla spievať Tebe na slá-

vu, velebiť Ťa i prosiť. Dávaj im, prosím, viac trpezlivosti a viac disciplíny pri nácvikoch. Ďakujem Ti za celú veľkú rodinu Hroboňovcov. A prosím požehnávaj ich prácu a buď pri ich každom počínaní, kdekoľvek sa nachádzajú. Príď, prosím, i do našich rodín a buď s nami všetkými v našich radoostiach i smútkoch i tragédiách.

Ešte mám prosbu. Chcela by som si s vami naposledy zaspievať pesničku Láskavý môj, Otče z neba...

Pomáhajte prebúdať v nás vieru, lásku, nádej i dobro a krásu. Nech vám v tom Pán Boh pomáha.

MÁRIA LAJČIAKOVÁ

Drahá Mária Lajčiaková,

Martinský evanjelik sa pripája k Vaším vďačným slovám na adresu martinského evanjelického spevokolu. Činí tak v presvedčení, že vo Vašom milom príhovore sú ukryté i slová, vyznania a vďaky všetkých doterajších členov a členiek nášho spevokolu, ktorí sa s ním lúčili zo zdravotných či iných vážnych dôvodov. Vaše ďakovné slová Vám opätujeme s najväčšou láskou: Máme Vás radi, drahá Marienka Lajčiaková, a želáme Vám, aby ste sa mohli dlhé roky ešte radowať z nádherných piesní nášho spevokolu, aby ste neraz mohli počuť jedinečné Haleluja! Kristus Pán vstal, žije medzi nami!

Milé a blahé letá Vám!

Z LIPTOVSKÉJ RAPSÓDIE

MIRO ZACHAR

Mäkké hole – tvrdé pole,
 medzi nimi učupené
 spomienky moje...
 Občas sa plerú hádam anjelom pod nohy,
 možno často, pričasto preplnené hriechom
 padajú dolu na hlavy.
 Ako zloba, nenávisť
 a... ľudská pravda.
 Nenechaj ma pritom v srdci rátať krivdy,
 veď čo ak sa znova pomýlim?
 A Kriváň si tam ďalej
 z kopcov pasie ovečky.
 Baranec dorastá odvahy.
 Tri kopy – aj tá Hrubá –
 túlia sa k sebe,
 Baníkov vraví, že si ich nedá.
 A Otrhance – ošklbané
 nie aby schovali sa do stáda.
 Plačlivé...
 Nehnevá sa Kriváň.
 Všetci sme predsa, všetci – Jeho hoviadka.
 Aj Sivý má čo dať.
 Pohľady tušia ešte v oku mlad.
 A z Roháčov pôžitok
 z chvíle potešenia,
 čo mohla by – keby si tu ty bol
 sa s večnosťou porovnať.
 Veď nie všetko, čo má rohy,
 musí sa i čertom menovať.
 Sú aj kozy, capkovia
 a... kozorohy.
 Vysmieva sa z odvahy
 neodvážnych ten, čo ho
 v Roháčoch volajú Ostrým.
 No a z za doliny zaľúbená
 hľadá naň Kráľová hoľa.
 Tak blízko im – až na dosah Raj.
 Dospelá a zrelá,
 vie už o čom je život
 a ani sa nehnevá na štíhlu Tanečnicu,
 ako sa tiež za ním obzerá.
 Ako v Ohništi na vietor uhlik,
 v nej láska na lásku jeho čaká.
 Práve keď z Liptova
 odišla nádej do sveta.
 Nielen na skusy.

Múrať šla domy, mosty,
 za kusom chleba.
 S Kriváňom zostal
 starší brat Ďumbier
 jeho syn Chopok i Chabeneč
 a Veľká Chochuľa.
 Ženie ich dolinou
 hore Demienkou
 kamarát Salatín s ďalekým Chočom.
 – Dereše štípu v spomienkach –
 Ohnište páli.
 V Morskom si oku
 boľavú schlaď krivdu
 Výčitku Bohu...
 A čerti sa čertia
 na Svadbe nad Bocou.
 Veľký Bok uniká, Nemecká,
 Homôľka.
 Chcela by ťa aj Panská
 najväčšími však ľúbi Kráľová...
 I stalaktity, cencúle
 a iné „náty“
 mu pod zemou pre krásu oka
 s radosťou varia permonici,
 To všetko z Tvojej vôle,
 no prečo tiež bolesť
 a hladné ruky...
 Prečo načaté otázky
 bez odpovede.
 Prečo bieda detských rokov
 prečo smrť sestričky,
 keď nebolo na doktorov
 Prečo tak ťažko bolo
 žiť tu pod Tvojou oblohou.

Samotný, vysoko,
 a predsa sklonený.
 Zlomené krídlo – objatia odozvy...
 Zohnem sa konečne aj ja?
 A bez výčitky?
 Bude aj vo mne raz
 rapsódia tým, čím byť má?
 O Tebe a pre Teba
 už dnešný deň
 a nielen v spomienkach?

máj 2005

NAVŠTÍVILI SME NAŠE SESTRY A BRATOV V LIPTOVE

Spevokol nášho cirkevného zboru navštívil v nedeľu 8. mája 2005 dva cirkevné zbory v Liptove. Dopoludnia sme sa zúčastnili bohoslužieb vo Svätom Kríži. V nádhernom drevenom artikulárnom kostole sme zaspievali niekoľko piesní. Výbornú akustiku kostola sme si overili aj nahrávkami na videokamery. Náš dvorný poet Miro Zachar zložil pri príležitosti návštevy našich bratov evanjelikov na Liptove báseň Z liptovskej rapsódie, ktorá vzbudila záujem a brat farár Ján Paciga musel zapnúť aj kopírovací stroj s cieľom uverejniť ju v zborovom časopise vo Svätom Kríži. V cirkevnom zbore sme si na záver pri káve a občerstvení srdečne porozprávali. Nepriaznivé počasie nám nedovolilo uskutočniť plánovaný guláš v prírode. Domáci organizátori sa vynašili a zabezpečili nám obed v Liptovskom Mikuláši.

Na popoludnie sme si naplánovali návštevu skanzenu v Pribyline. Keď sme po príchode na parkovisko zistili, že sú len 3° C nad nulou a poletuje sneh, naše drahé sestry zo spevokolu odmietli čo len vystúpiť z autobusu a vrátili sme sa do Liptovského Mikuláša, kde nás privítal brat farár senior Vladimír Ferencík a vyhriata zborová miestnosť s občerstvením. Naša sestra dirigentka racionálne „zneužila“ voľnú chvíľu a navcvičovali sme piesne, lebo tejto činnosti nie je nikdy dosť!

Na večerných službách Božích v hlavnom chráme v Liptovskom Mikuláši sme si zopakovali repertoár z predpoludnia a odchádzali sme domov plní pekných zážitkov a vzájomných predsa vzatí, že to nebol jednorázový výlet, ale začiatok tesnejších a častejších kontaktov nášho zboru s obidvoma liptovskými evanjelickými zbormi.

(jk)

Náš projekt pre utečencov

Už dlhší čas som sa snažila získať kontakty na misionárov vo svete, keď mi náš pán riaditeľ Jožko Sopoliga dal do rúk materiál, ktorý vypracovalo Občianske združenie Človek v ohrození s názvom *Kampaň „Panáčik pre utečencov“*. Povedal mi, že je veľmi dôležité viesť naše deti k misii a tento projekt môže byť začiatkom našej misijnej cesty. Súhlasila som, no zároveň som si uvedomila mieru zodpovednosti.

Materiál, ktorý som dostala, bol bohatý na pôsobivé fotografie zachytávajúce tvrdé životné podmienky ľudí z rozvojových krajín. So záujmom som sa začítala. Sama som sa dozvedela veľa, napríklad:

V rozvojových krajinách každý piaty človek má na život menej ako 30 korún na deň, nemá prístup k čistej vode, nemá žiadnu lekársku starostlivosť, každé siedme dieťa nemôže chodiť do školy.

Uvedomovala som si, akým veľkým prínosom môže byť tento projekt pre naše deti. Myslela som na zvyšky nedojedených jedál, na vodu tečúcu z neodstaveného vodovodného kohútika. Modlila som sa, aby mi Pán Boh pomohol ukázať deťom túto pravdivú a smutnú tvár života a rovnako i našu zodpovednosť, a tak vzbudil v nich túžbu pomôcť ľuďom v núdzi.

Projekt sme rozbehli na hodinách náboženstva v našej Evanjelickej základnej škole. Veľmi dobre zapadal do učebného plánu. Predchádzala ho hodina, na ktorej sme si hovorili o ovoci Ducha Svätého. Na ďalšej hodine sme sa vrátili k ovociu lásky. Lásky, ktorá pomáha; lásky, ktorá myslí na druhého; lásky, ktorá sa delí; odpúšťa...

A tak sme v mene Božom začali. Najskôr sme si rozprávali o domove – čo pre nás znamená, kto ho tvorí, aké by asi bolo, keby sme ho museli opustiť. „Na svete žije 17 miliónov ľudí, ktorí museli opustiť svoj domov, pretože mali strach o svoj ži-

vot alebo o svoju slobodu. Sú to utečenci. Utečencom chýba viac než len všetky veci, ktoré museli nechať doma. Chýba im domov.“¹ Mapa sveta nám odhalila našu malú krajinu – Slovensko. Prezreli sme si kde leží africká krajina Sudán. Na mape to nevyzeralo ďaleko. Aký údiv však zostal na tvárach detí, keď videli obrázky zo Sudánu a počuli, že ľudia v tejto krajine nemajú televízor, vodovod, nemajú ľadničku, ktorú hocikeď otvorí, nemajú lekára, lieky, ale že trpia hladom, smädom, boja sa o svoj život, že mnohé deti prišli v bojach o svojich rodičov a urobili z nich detských vojakov. „Súčasne zbrane sú dostatočne ľahké na to, aby nimi vedelo zabíjať už osemročné dieťa.“ V utečeneckých táboroch, kam sa mnohí zo strachu o svoj život uchýlili, je takisto nedostatok vody, jedla či liekov. Chýbajú hygienické potreby, čoho následkom sú rôzne nákazy ako kiahne, cholera. Deti za najsmutnejší obrázok z celého projektu označili práve dieťa zo Sudánu, trpiace podvýživou.

Na reakciách detí som videla, ako ich tento projekt zasiahol. Vo vzduchu priam visela otázka: či Pán Boh nemiluje aj utečencov? Pán Boh ľúbi utečencov rovnako ako nás. Musí byť veľmi smutný z toho, čo sa deje. Keď bol na zemi Pán Ježiš, povedal, aby sme sa milovali a pomáhali si. A teda je to i výzva pre nás – zapojiť sa do tohto projektu a pomôcť utečencom, ktorým sa podarilo dostať na Slovensko.

Otázka znela, ako by sme mohli pomôcť my?

Začala sa búrlivá diskusia, ako by sme mohli pre utečencov získať peniažky. Stanovili sme si úlohy:

- modlíťby za náš projekt a za utečencov
- zhotoviť pokladničku
- doniesť starý papier na zber

¹ Metodická príručka pre učiteľov „Rozvojové krajiny a utečenci“

- urobiť burzu vecí, ktoré vyrobíme
- doniesť návrhy na výtvary, ktoré predáme
- napieck koláčiky a ponúknuť ich na predaj

Hneď cez víkend sa stretli prví nadšen-
ci, ktorí vyrobili nádhernú informačnú ta-
buľu o Sudáne.

Na ďalších hodinách náboženstva sme
hovorili o Indii a Afganistane. Rodičia na-
šich detí sa k tomuto projektu postavili
VELMI obetavo a tvorivo. Castokrát z jed-
ného dňa na druhý otvárali svoje domá-
cnosti deťom, ktoré vyrábali informačné
projekty.

Som Pánu Bohu veľmi vďačná za
nadšenie detí i rodičov s ktorým sa vrhli
do realizácie našej misie.

Dňa 15.5. sa po hlavných službách Bo-
žích uskutočnila spomínaná burza, na
ktorú sme sa dlho pripravovali. Mamičky
napiekli koláče, urobili kávu, čaj a deti sa
postarali o výrobky. Výsledkom burzy je

približne 5 500,-Sk, ktorými ste podporili
naš projekt. Touto cestou by som chcela
každému jednému „členovi nášho prí-
pravného tímu“ – deťom z EZŠ, našim
ochotným rodičom a každému jednému
ktorý sa pristavil s úsmevom pri našich
stoloch a finančne podporil náš projekt
VELMI SRDEČNE PODAKOVAŤ.

Bez vás by naše úsilie bolo márne.

V modlitbách ďakujem Pánu Bohu za
to, že nám pomáhal a sprevádzal nás od
začiatku tohto projektu až do jeho
ukončenia. A zároveň Ho prosím, aby to,
čo sme sa dozvedeli, v nás aj zostalo
a robilo nás zodpovednými za to čo je pre
nás často samozrejmosťou a čo sme do-
stali ako dar. Prosím aby Duch Svätý mo-
hol prenikať našimi životmi a rozhojňovať
v nich lásku k druhým.

*Vý ste soľ zeme. Ak však soľ stratí chuť,
čím bude osolená? Mt 5, 13*

VAŠA SESTRA V PÁNU KATARINA MIČKOVÁ

KDO BYL SLUŠNÝ, BYL SLUŠNÝ VŹDYCKY,
 NIKDO SE NESTAL PŘEBĚHLÍKEM, KDO JIM NEBYL VŹDYCKY,
 KDO MĚNIL VÍRU, NEMĚL ŽÁDNOU,
ČLOVĚKA NEPŘEDĚLÁŠ, ON SE TI JENOM VYBARVÍ!

Vážené sestry, drahí bratia,

zajtra bude 11. apríla, a to je deň, v ktorom si v Martine pripomenieme 60. výročie oslobodenia nášho mesta. Cítim sa pred vami trochu trápne, lebo dosiaľ som vždy počúval prejavy od priamych účastníkov týchto bojov. Žiaľ, roky sa mňajú, priami účastníci sú väčšinou už mŕtvi. A tak teraz hovorím o tom všetkom ja, ktorý som mal vtedy deväť rokov.

Drahí moji, bolo by chybou, keby sme si toto výročie nepripomenuli. Evanjelická cirkev od začiatku vojny stála na strane protihitlerovských spojencov. Hneď po 15. marci 1939, keď začali z protektorátu Čechy a Morava utekať ľudia cez Slovensko a Maďarsko do Juhoslávie, nachádzali pomoc na evanjelických farách. A čo sa Martina týka, po potlačení Slovenského národného povstania bol tunajší pán farár Jozef Bučko zatknutý, odvečený do koncentračného tábora, kde zahynul. Fara bola obsadená, sídlilo v nej „ostkomando“.

Ďalším mučeníkom bol banskobystrický senior Ján Bakoss, ktorý bol umučený v masovom hrobe Pod stráňami. Aj z tohto dôvodu nespomenúť v našom evanjelickom kostole oslobodenie bolo by zneuctením pamiatky všetkých evanjelikov padlých v druhej svetovej vojne.

Ako si ja pamätám, nepadol pri oslobodzovaní nášho mesta ani jeden výstrel. K Martinu tiahli od juhu rumunská armáda a od východu československý armádny zbor. Rumuni sa však z Martina stiahli a naše mesto sa dostalo pod správu československého vojska. Toto bolo veľké šťastie, lebo pri všetkej úcte k Sovietskej zväzu, nebola Červená armáda vítaná všade ako osloboditeľka. V Martine boli síce oddiely Červenej armády, ale len malé.

Jedno na nich však našu ľudia obdivovali. Keď pochodovali po meste, dokázali tak krásne spievať, že ľudia sa až zbíhali, aby ich počuli. Horšie však bolo, ak sa s nimi dostali do kontaktu. Tieto oddiely sa nazývali „Smerš“ a velil im generál Abakumov. Smerš znamenalo „smrť špiónom“ a medzi takých patrili i všetci sovietskí vojnoví zajatci. Tí chudáci išli potom z nemeckých koncentrákov rovno do sovietskych gulagov.

My sme vtedy bývali v budove ľudovej školy na Mudroňovej ulici, kde bol môj otec školníkom. Od septembra 1944 do 10. apríla 1945 tam bola ubytovaná nemecká armáda a od 11. apríla zasa vojaci československého armádneho zboru. Bola to isto zhoda okolností, ale tak ako Nemci i naši vojaci si v škole zriadili nemocnicu. Mój otec robil údržbára a kuriča tak Nemcom, ako aj našim, za čo ho potom niektorí učitelia označili za kolaboranta. Je síce pravda, že otec mohol odmietnuť Nemcom kúriť, ale tí by s ním i s celou našou rodinou boli urobili krátky proces a ja by som tu dnes pred vami možno nestál. Za tie mesiace s armádami a vojakmi sme toho videli naozaj mnoho a videli sme, a to na oboch stranách, aj to, čomu sa dnes úradne či spisovne hovorí kruté zaobchádzanie s vojnovými zajatcami.

Nechajme však tieto trápne záležitosti a pozrime sa na nasledujúce udalosti. Front

Rumunská armáda 11. apríla 1945 v Martine

sa zastavil pri strečnianskom priesmyku a na Martinských holiach sa začali ťažké boje, ktoré trvali skoro tri týždne. Žilina bola oslobodená až 30. apríla 1945.

Kde sa bojuje, treba pre armádu municiu, jedlo, ošetrenie. Všetky tieto veci sa museli peši na chrbte vynášať na hole a z holí zasa znášať zranených. Na takú robotu bolo treba veľa ľudí. Aj z tohto dôvodu bol Martin popísaný heslami: Tvoje miesto je v armáde! Ľudia sa prihlasovali. Bola to však nebezpečná činnosť. Jedlo a munícia sa museli doniesť až k frontovej línii a tá bola pod nemeckou paľbou. No ľudia i tak pomáhali.

V noci z 8. na 9. mája sa rozozvučali zvony. Všetci vojaci začali strieľať a na našu otázku, čo sa to robí, odpovedali: Nemecko podpísalo kapituláciu. V nasledujúcich dňoch sme sa všetci radovali. Lenže čo sa nestalo – my, malí chlapci, sme dostali tú najhoršiu správu, ktorá znela: Začína sa školský rok a všetci žiaci musia nastúpiť do školy. Do školy sme chodili do 30. júna. Potom som dostal vysvedčenie z tretej ľudovej, ktorú som absolvoval za dva mesiace. Začali sa prvé povojnové prázdniny.

Dovoľte, drahí moji, aby som jubilejný príhovor o oslobodení Martina uzavrel mojím obľúbeným štvorverším:

*Kto byl slušný, byl slušný vždycky,
Nikdo se nestal přeběhlíkem, kdo jím nebyl vždycky,
kdo měnil víru, neměl žádnou,
člověka nepředěláš, on se ti jenom vybarví!*

Príhovor Ferka Tichého,
archivára martinského evanjelického zboru,
ktorý odznel v martinskom evanjelickom kostole na službách Božích 10. apríla 2005

V TOMTO ZNAMENÍ ZVĚTÁZÍŠ!

Július Vanovič – 70 alebo Július Barč-Ivan

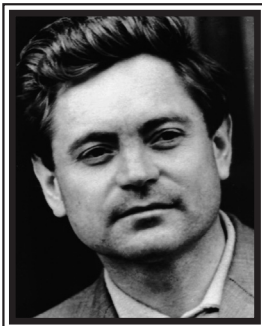
Niekedy v lete 1952 som bol s Dr. Bálenom prvý raz u Júliusa Barča-Ivana a jeho krehkej drobnej matky; Barč nevládal, trpel poruchou rovnováhy, pri chôdzi sa potácal; takže privezené uhlie sme spratali do pivnice spolu s Bálenom. To bol vari pre Báleta aj podnet, aby ma požiadal, či by som v zime nechodil k Barčovcom nanosiť uhlie a narúbať triesok („triesočiek keby ste nám narobili“). Zaujímavé, zážitky aj nové poznania sa vtedy u mňa spájali s manuálnou robotou: tak v tlačiarňi, teraz u Barčov, potom v maťičnom vydavateľskom sklade. Barč nechcel, aby to bolo len nosenie uhlia, a tak ma neraz vyzval, aby som ešte zostal, jeho matka prinesla čosi na stôl, a rozprával sa so mnou; o knižkách, ktoré mi požíchal, o situácii v kultúre aj mojom živote – o svojom vždy mlčal – prečítava mi úryvky z knihy Břetislava Kafku *Nové základy experimentálnej psychologie*, ktorou sa on, spriaznenec s mystikou a Orientom, práve zaoberal; čítal mi zo svojho diára z liečenia v Pezinku – trpel stihomamom – charakteristiky jednotlivých bláznov a chcel vedieť, či by som si vedel predstaviť hru o bláznoch. Veľa som mu toho nepovedal, on rezumoval, že by sa dala, len by tam musel byť jeden normálny, ktorý by bláznovstvu nastavoval zrkadlo.

Po rokoch, keď som o ňom písal diplomovku, vzrušene som si uvedomil, že to mohlo byť prvé absurdné divadlo na Slovensku, bez znalosti trendu vtedajšieho západného divadla, ale i v obdivuhodnej empatii s ním, bez poznania Becketta, Ionesca, Geneta, Adamova a iných. Iba hru začal, pre chorobu a smrť (25.12.1953) ju nedokončil; v Literárnom archíve Maticе slovenskej som z nej našiel začiatok, asi šesťnásť strán. Vyzeralo to na dramatickú víziu tyrana-blázna, ktorý mátie a diriguje aj iných, poslušných bláznov. Vtedajší režim premysľovaný v parametroch európskeho absurdného divadla!

Od Bálena vedel aj o mojich veršovníckych pokusoch, viackrát dával najavo, že by ich chcel vidieť, ale ja som sa pred jeho súdnu stolicu neodvážil. Daroval mi skoro všetky svoje diela, ešte v rukopisoch som čítal jeho novely *Úsmev bolesti* a *Cestu ďalekú*, rozprávky pre deti *Podivný vták*, a najmä jeho najnovšie hry *Koniec* a *Poeta laureatus*. Nebolo nádeje ani na publikovanie ani na inscenovanie; jeho diela sa nezmestili do úzkych, zvierajúcich obruči socialistického realizmu. A nevedel sa „zapojiť“, nevedel vládnucemu panstvu nadbiehať. Čiastočne autobiografický román pre mládež *Husličky z javora*, ktoré – tiež neservilné – vyšli po jeho smrti, boli preňho len východiskom z núdze, aby sa psychicky držal nad vodou, robil niečo sebazáchovné.

Ochotne mi zo svojej knižnice požičiaval; pamätám sa na Uptonu Sinclaira a jeho *Pouť lásky*, na šesťstostranové *Umění* od Henrika van Loona („To malo svetový ohlas“), Emil Ludwig *Syn človeka*, spomínaný 9. ročník *Šaldovho Zápisníku* a jeho

Časové i nadčasové, zhrnujúce Šaldove state pre širší okruh čitateľov, obsahujúce i jeho pamätné fejtóny *Černý rybník v lesích* a *Poslední jasní dnové*, z ktorých som raz Matuškovim na jeho údiv citoval, a o ktorých – pre jeho spriaznenosť s ním samým – povedal, že sú najlepším, čo kedy Šalda napísal. Sorokinova *Krize našeho věku*, Čapkova *První parta* (Joj, to je veľmi milá vec!), Osuského *Prvé slovenské dejiny filozofie* aj Vlčkove *Dejiny literatúry slovenskej*, Renanov *Život Ježíšův*, Croceho *Evropa v devatenáctem století* – a neviem, čo ešte. Daroval mi kompletne maťičné vydanie súborného diela Vajanského a Martina Rázusa. Po jeho smrti, keď som s Dr. Bálenom robil súpis jeho knižnice a nalepoval na všetky knihy dva druhy exlibrisu od Martina Benku (teologický: žena Samaritánka s Ježišom pri studni, druhý

divadelný: „slzy a úsmevy, masky živo-
ta“), darovala mi pani Barčová niekoľko
kníh, ktoré som si sám vybral a niektoré
som si kúpil. Boli to knihy po ktorých by si
sa darmo zháňal po knihkupectvách alebo
antikvariátoch. To bol zlatý poklad mojej
mladej knižnice, čosi, čo slúžilo ako baťoh
výdatných potravín na ďalekú cestu: Žilkov
preklad *Nového zákona*, tiež od neho *Dějiny
světových náboženství*, Pridavkov *Slovník
cudžích slov*, i jeden malý, ale dobrý český
Slovník; Štefan Kréméry *Ludia a knihy*, Š.
Št. Osuský: *Prvé slovenské dejiny filozofie*, J.
Vlček: *Dejiny slovenskej literatúry* (istý žičli-
vec nevrátil), M. Rázus: *Argumenty* (EM-
SA), Hromádka: *O nové Československo*, E.
Beneš: *Demokracie dnes a zítra*, TGM: *Svě-
tová revoluce, Velicí mužové*,
R. Košťál: *Křesťanstvo a so-
ciální otázka*, M. Urban
V osidlach, Hmly na úsvite, E.
B. Lukáč: *Bábel*, Osuský: *Šty-
ri prednášky* (o podstate na-
cizmu a komunizmu) – a vari
všetky, ktoré som mal požiča-
né predtým.

Knižnica stvorjazyčná, ok-
rem slovenských a českých
kníh maďarské a nemecké,
ktorú som pri spisovaní v ce-
lej rozľahlosti uvidel a každú
knihu mal v rukách, svedčila
o európskom rozhlade člove-
ka, ktorý prežil väčšinu mestečka v
malých mestečkách: Krompachy, Pozdišovce, Martin
– ale videl odtiaľ európske kultúrne vrcholy.
A vôbec: bol to zážitok z jeho osobnosti, kto-
rý ma sprevádzal dlho ako obraz, čo neble-
dol: bez váhania vybral som si ho za tému
diplomovej práce, a potom, štyrikrát rozšíre-
nú, na obhajobu kandidáta vied.

Vidím a počujem ho ako teraz: traslavá
chôdza (Parkinsonova choroba), mysteriózne
vysokodioptrické oči, jemný hlas, v kon-
verzácii repliky a prehovory úsporné, pre-
myslené, pádne, priam ako v jeho drámach,
ani jedno slovo zbytočné, viac mlčania ako
slov, bytosť éterická a preduchovnelá, pono-
rená do nemej piesne ľudského srdca.

Nezabúdané chvíle?

Keď zomrel Stalin, náš rozhlas vysielal
klasickú hudbu, a keď vysielali Čajkovského

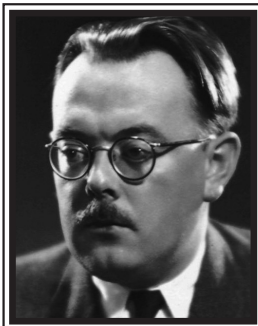
Patetickú symfóniu – má o nej rovnomennú
novelu! – pod náporom jednej vety sa zakolí-
sal, musel sa prichytiť steny; vtedy sa mi
vybavil Albert Schweitzer, keď v Štrasburgu
v Dome sv. Mikuláša prvý raz počul organo-
vým virtuózom hranú ktorúsi Bachovu
skladbu, akoby v zamdlení musel sa oprieť
o chrámový stĺp.

V martinskom kine Moskva hrali sfil-
movaného Goetheho *Fausta* pod názvom
Diabla krása so Gérardom Philipom.
Báľentovci ma poverili kúpiť lístky aj pre
Barča-Ivana, ale to prekvapenie – on v ten
deň ísť nemohol, on sa musel – doslova „na
film pripraviť“. Až neskôr som pochopil, že
u Barča išlo o bytostný problém jeho ume-
nia: Faust nie len odveká dráma sveta, ale

poslúžil aj na ľudové bábkové
divadlo ako „divadlo sveta“
– a tomu sa blížila aj Barčove
vrcholné hry. V *Matke*, *Nezná-
mom*, *Dvoch* a *Veži* sú postavy
bábkami v rukách mocnej
a danej idey s dvoma pólmi,
a to, čo ňou uhranúti posluš-
ne predvádzajú, je „tanec nad
prieipasťou“ medzi pólmi do-
bra a zla. Mimochodom, vtedy
veľký tvorca drámy aj prezra-
dil, že posledný raz bol v kine
roku 1938 – v Berlíne! („Dneš-
né filmy nie sú veľmi sľubné.“)

Treťou a poslednou neza-
búdanou môže byť chvíľa, v ktorej sa J. V.
Hroboň, jeho priateľ, evanjelický kňaz
s mystickou orientáciou, lúčil – vedel, že na-
posledy – s chorým kňazom, ale tiež akoby
mystikom (Jakub Böhme, Orient): pomaly,
dôstojne, akoby v kostole dával Aronovské
požehnanie – urobil nad vrchnou časťou je-
ho tela veľký kresťanský kríž. („V tomto zna-
mení zvíťaziš!“)

*Úrytok z pamäti Júliusa Vanoviča
Epilóg starého Martina alebo
„Pamäti z mladších rokov života“
uverejňujeme pri príležitosti sedemdesiatin
literárneho vedca a spisovateľa,
turčianskeho roddáka,
autora troch Kníh o Martine,
šéfredaktora Tvorby, revue pre duchovný život
a literatúru,
ktorých sa dožil 11. apríla 2005.
Míľaja i blagaja ľjeta, vážený Július Vanovič!*

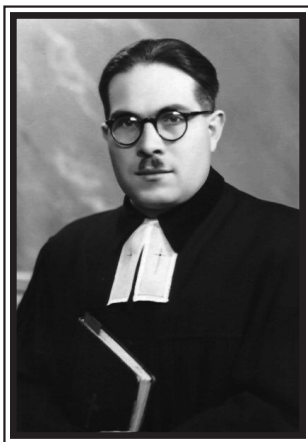
*Pretváarka v rovnakej miere škodí cirkvi
ako zjavný nesúlad medzi kázňou a životom kňaza*

Pred 20 rokmi umrel

Dr. Július Cibulka

ev. a. v. farár na Myjave, v Bratislave,
v Háji (Turiec) a v Limbachu

13. 11. 1908 Pukanec – 19. 4. 1985 Bratislava

Rodák z Pukanca, kde sa narodil v remeselníckej rodine, syn Júliusa Cibulku a Žuzany, rod. Lieskovej. V rodisku navštevoval cirkevnú ľudovú školu. Po jej skončení starostlivosťou matky – vdovy, ktorá opatrovala päť maloletých detí, ako aj učiteľa Ludovíta Hlaváča, mohol vyštudovať strednú školu v Banskej Štiavnici. Teologické štúdiá absolvoval na Teologickej vysokej škole v Bratislave a na bohosloveckej fakulte v Štrassburgu. Po skončení teologických štúdií ho v Bratislave 26. 6. 1932 vysvätil za kňaza biskup Dušan Fajnor. Po vysviacke pôsobil ako kaplán v Trenčíne, v rokoch 1934–1935 ako farár v Malých Stankovciach pri Trenčíne. Čoskoro, 10. septembra 1935, odišiel na Myjavu, kde si ho za slova Božieho kazateľa zvolil v tom čase najväčší evanjelický a. v. cirkevný zbor na Slovensku.

Počas štúdií na Teologickej vysokej škole a súbežne na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, ktorú tiež

absolvoval v Bratislave, zaujal ho najmä odbor psychológie a sociológie. V štúdiu týchto odborov pokračoval, pokiaľ mu to kňazská služba dovoľovala. Veľkú pozornosť venoval populačnému problému slovenského evanjelictva. Vedecký materiál, ktorý zozbieral pri štúdiu tohto problému,

použil v dizertačnej práci, ktorú predložil na obhajobu na Evanjelickej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Po zložení rigorózných skúšok bol 21. 2. 1941 promovovaný na doktora teológie.

Charakter veľkého myjavského zboru s rozsiahlymi kopianicami vyžadoval však od kňaza predovšetkým praktickú duchovno-pastiersku činnosť. Bolo treba nadviazať čulejší styk s roztratenými cirkevníkmi po kopaničiach, a tak namiesto vedeckých článkov, na ktoré len zriedka ostalo času, písal články a úvahy do zborového mesačníka *Dedictvo Krmanovo*. Tento zborový časopis založil roku 1939 spoločne so starším bratom farárom v myjavskom zbore, Pavlom Lackom,

a zborovým dozorcóm Jánom Bradáčom.

Od teoretickej vedeckej sociológie prešiel na praktické sociálne pole. Roku 1942 ujal sa správy novozriadeného ústavu Krmanovho domu lásky – sirotinca a chudobinca na Myjave. Základný kameň tohto náboženského sociálneho ústavu, na ktorý sa myjavskí evanjelici, ku ktorým sa pridala i obec Myjava, milodarmi zbierali od roku 1912 a prikkladali tak „tehu k tehle“ na jeho stavbu, bol položený roku 1940 pri 200. výročí Krmanovho úmrtia vo väzení Bratislavského hradu. Ťažké vojnové roky, v ktorých bol Krmanov dom lásky otvorený, vyžadovali si zabezpečenie potrebných materiálnych prostriedkov pre ústav, v ktorom opatrovali asi 50 chovancov. Tieto sa získavali iba so značným vypätím, no odmenou pre myjavský evanjelický zbor bývali štedrovečerné služby Božie, na ktorých dojímavo ďakovali sirotu, starostlivo opatrené dobrosrdečným srdcom.

Roku 1944 sa Dr. Július Cibulka záslúžil o založenie a finančné zabezpečenie evanjelického (po roku 1945 štátneho) gymnázia na Myjave, ktoré sa usilovalo o vytvorenie možnosti na štúdium pre talentovaných žiakov zo sociálne slabších robotníckych a paničiarskych rodín.

Po dvanásťročnom účinkovaní na Myjave bol roku 1947 zvolený za farára na jednu zo štyroch kňazských staníc v Bratislave. Stalo sa tak v čase, keď bratislavský evanjelický zbor počtom duší významne prevýšil myjavský zbor. V úvodnom príhovore k bratislavským evanjelikom zdôraznil: *Z Myjavy prinášam si úprimnosť a otvorenosť, vlastnú tamojšiemu ľudu. Hovorí sa síce, že niekedy je užitočnejšie vyhnúť sa úprimnosti slova, mám však zato,*

že pretváarka v rovnakej miere škodí cirkvi ako zjavný nesúlad medzi kázňou a životom kňaza, ba zrovna tak ako otvorená nemravnosť. Prosím vás všetkých, ktorí máte svoj diel v práci a v úlohách zboru, aby ste mi túto otvorenosť nezazlievali, ale v tomto zmysle podali mi svoje ruky k radostnej spolupráci pre kráľovstvo Božie medzi nami.

Dr. Július Cibulka vyznával úprimnosť a priamočiarosť ako svoje krédo. Zdôrazňoval nezávislosť od politických strán: *Farár môže najlepšie vtedy poslúžiť národu a ľudu, keď sa nevrhne do politických prúdov svojej doby a nepodpíše sa ani jednej politickej strane. Duchovný pastier kresťanskej cirkvi musí si zachovať slobodu ducha a právo kritiky a obhajoby pravdy proti ktorejkoľvek politickej strane, aj proti takej, čo by ho mohla za to prenasledovať a zahrnúť všemožnou nepriazňou.* Tohto presvedčenia sa nevzdal ani po nástupe komunizmu.

Ako vyhranená náboženská osobnosť mal veľký vplyv na teologickú mládež, bratislavských intelektuálov i na prostých ľudí. Práve preto musel roku 1953 v rámci Akcie B z Bratislavy odísť. Preložili ho do Hája v Turci, kde bolo uvoľnené miesto po uväznení tamojšieho farára Pavla Uhorskaia. Cibulka si získal hájskych cirkevníkov, konsolidoval zbor. Hoci bol pod prísny dozorom politických úradov, predsa s pomocou Božou mohol dosiahnuť mnoho dobrého medzi proskribovaným evanjelickým ľudom Turca. Na tomto základe si ho práve martinský evanjelický zbor potom, ako stratil svojho kazateľa Ludovíta Vajdičku, zvolil za svojho duchovného pastiera. Cibulka pozvanie prijal, ale úrad martinského evanjelického farára v dôsledku straty štátneho súhlasu nesmel vykonávať. Bol to doslova ne-

slychaný zásah vrchností proti martinskému evanjelickému zboru. Viacerí z martinských presbyterov voči politickej zvoli protestovali.

Dr. Július Cibulka bol roku 1966 preložený do malého zboru po vysídlení Nemcoch v Limbachu. Tu ho zastihol pamätný rok „klamného úsvitu“ – rok 1968, v ktorom sa v dôsledku všeobecne prejavenej dôvery kňazov, ktorí sa neangažovali na strane komunistického režimu, stal vedúcou osobnosťou – hovorcom reformného obrodneho hnutia v Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku. Horlivo pracoval, vykonával mnoho návštev na politických úradoch, zorganizoval celý rad porád, napísal stovky povzbudzujúcich listov v záujme oslobodenia cirkvi od politického útlaku a na podporu úsilia o katarziu, obnovu, obrodu a pokánie. Zastával umiernené, ale principiálne stanovisko. Predpokladal, že sa podarí zmeniť nielen problematické personálne zloženie vtedajšieho vedenia evanjelickej cirkvi, ale cestou pokánia sa mal podľa neho vydať i všetok slovenský evanjelický ľud: žela si, aby evanjelická cirkev mohla žiť v nových pomeroch ako kajúca pravá nevesta Kristova v duchu evanjelia. Mnohí ho presviedčali, aby kandidoval na funkciu generálneho biskupa, ale ponuku neprijal.

Po vstupe vojsk armád Varšavskej zmluvy do Československa pochopil, že slávny rok 1968 bude iba „klamným úsvitom“. Pod týmto titulom napísal zväzok pamäti – úchvatný, duchovne vyzretý text o slovenských evanjelických dechoch pamätného roku, o tom, koľko napätia bolo v obrodnom úsilí v slovenskej evanjelickej cirkvi. Žiaľ, rukopis zostal až doteraz nevydaný, uložený v archívoch, a to i napriek tomu, že na jeho vydanie verejne roku 1996 vyzval Pavel Proksa v Cirkevných listoch.

Dr. Július Cibulka uzavrel po roku 1968 svoju duchovnú dráhu ako politicky nežiaduci kňaz s údelom „reakcionára“, so všetkými dôsledkami nepríjemnosti a rôzneho trápenia. V dôsledku opätovnej zmeny politických pomerov – v období tzv. normalizácie – mu bol znova odobratý štátny súhlas (1972) a musel odísť na dôchodok. Žil v Bratislave a pracoval ešte päť rokov v tamojšom Mestskom múzeu.

Duchovné dejiny Slovenska, slovenské evanjelické dejiny o ňom hovoria a pišu veľmi málo. V Cirkevných listoch naňho upozornil Pavel Proksa, malý portrét o ňom napísal do encyklopédie Evanjelici v dejinách slovenskej kultúry Pavel Uhorskai.

MILOŠ KOVAČKA

ČISTÉ RUKY

Mária Rázusová–Martáková

Keď príde tvojho pokušenia chvíľa,
že by si mohol priehršťaťi brať,
i keby tma ti každú stopu skryla
ty musíš, brat mój, čisté ruky mať.

Len čistý človek robí čisté dielo,
len čistý všetko riecť sa odváži,
len čistý svetu účty skladá smelo
len za čistým je pravda na stráži.

Preto choď, brat mój, v plášti rozodratom,
maj viacej mozolov, menej peňazi,
ale buď slobodný, buď v sebe pánom,
a žiadna z temných síl fa nezrazi!

Cirkev bez slobody

JÚLIUS CIBULKA

Keď je reč o rehabilitácii, ide obyčajne o jednotlivcov ukrivdených, postihnutých nejakým spôsobom v minulých rokoch zásahom bezprávia a násillia. Niekedy sa hovorí aj o rehabilitácii dôvery, ale aj o rehabilitácii strany a jej orgánov, teda o rehabilitácii určitého spoločenstva, ktoré ako celok buď podľahlo deformácii, a to i vlastným príčinením, vlastnou vinou, alebo utrpelo škodu v dôsledku deformácie nadriadenej spoločnosti a moci. K takýmto spoločenským celkom patrí aj slovenská ev. a. v cirkev v ČSSR.

Deformácia sa môže týkať podstaty, totiž ideovej a právnej základne spoločenstva, poprípade môže zasiahnuť len prejavy, spôsob jeho života a činnosti. V prípade evanjelickej cirkvi na Slovensku bolo citelne zasiahnuté jedno i druhé. Učenie – ideovú stránku cirkvi – nemám pritom na mysli. Tá ostala nedotknutá okrem výnimiek osobnej horlivosti prisluhovačov doby a tlaku, ktorí zneužívali a prispôbovali predpokladaným záujmom a ľubovôli štátnych orgánov aj ideovú podstatu kresťanského učenia.

K podstate ev. a. v. cirkvi popri jej učení a vyznaní patrí nerozdielne i jej demokratické zriadenie, opierajúce sa o slobodu ducha a prejavu všetkých plnoprávných členov cirkvi zoskupených v jednotlivých cirkevných zboroch, preto evanjelická cirkev od počiatku svojho dejstvomania kladie veľký dôraz na vzdelanie, na osvetu ľudu, aby zasahoval do cirkevnej správy, keď má právo uplatňovať svoju vôľu pri voľbe svojich duchovných pastierov a iných cirkevných činiteľov.

Základnou jednotkou zriadenia ev. a. v. cirkvi je teda cirkevný zbor. Z neho pochádza všetka moc a každé poverenie na všetkých stupňoch cirkevnej správy. Zbory volia kňazov, seniorov, biskupov i laických činiteľov (dozorcov, kurátorov, presbyterov), ktorí sa s nerozdielnou právomocou zúčastňujú na správe záležitostí cirkvi od najzákladnejšej jednotky, teda od zboru až po generálnu radu a synodu, totiž po zákonodarné zhromaždenie cirkvi. Cirkevné zbory vysielajú svojich zástupcov na seniorálne konventy a prostredníctvom nich aj na generálny konvent, ktorý rieši záležitosti cirkvi na najvyššej úrovni demokraticky volenými zástupcami evanjelického ľudu. A táto podstata života evanjelickej cirkvi bola ochromená, jej pôsobnosť takmer celkom znemožnená.

Nie úradným zákazom, ale pretvorením organizačnej štruktúry. Navonok bolo zachované zdanie, akoby sa nič nebolo zmenilo. Hovorilo sa o voľbách, boli konventy, bol i kňazský spolok a občasné schôdzky kňazov, bolo i niekoľko stránok pre cirkevnú tlač, ale nad všetkým vládla „ruka“, ktorá mocne držala opraty cirkevného života a nemilosrdne šlahala bičom a vyradovala z ďalšieho pôsobenia každého, u koho zistila, či už sama alebo pomocou rozvetvenej siete odmeňovaných udavačov, prejav slobodnejšieho ducha a snahy vzoprieť sa zubadlu. Voliť bolo možné len toho, koho vopred určil štátny súhlas, teda koho dodali dozorné orgány, nie so súhlasom zborov, z ktorých mala a má pochádzať všetka moc v cirkvi, ale v dohode s predstaviteľmi vedenia evanjelickej cirkvi, ustanovenými do úradov rovnakou metódou, rovnakým spôsobom. Zbor mal možnosť buď „voliť“ pri zachovaní formálneho postupu toho, ktorý už bol na tento úrad určený štátnou alebo cirkevnou vrchnosťou (veľký rozdiel v tom nebol), alebo, ak išlo o duchovného správcu zboru, prijal vymeno-

vaného námesného kňaza, čo bolo v podstate jedno a to isté, len v tomto druhom prípade bol priamejší postup a odpadla komédia s voľbou. Výnimiek, pri ktorých sa zachoval kus samostatnosti a práva bolo vskutku málo.

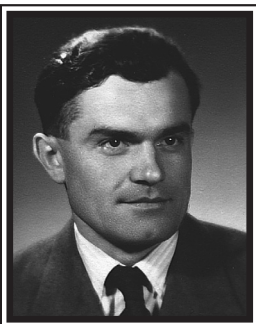
Je len prirodzené, že ak sa pri takomto obsadzovaní funkcií nebral ohľad na vôľu zboru a ľudu, nebral sa ohľad ani na záujmy a potreby cirkvi. Rozhodujúcim činiteľom popri priateľských, príbuzenských a ktovie akých motívoch bola predovšetkým politická záslužnosť, konaná obyčajne len na účet vlastnej cirkvi, lebo ani štátne orgány nemali priaznivú mienku o svojich žoldnieroch, teda v skutočnej politickej službe s nimi nikdy nerátali.

Cirkev ako celok bola od roku 1950 vo väzení. Túto pečať má i jej tlač, ktorá pripomínala listy z väzenia, písané vo vedomí, že prejdú prísnu kontrolou. Z cirkevných časopisov bolo možné vyčítať toto ovzdušie neslobody a cenzúrnu úpravu podľa dobrozdania buď cirkevných, alebo necirkevných meradiel. A tento stav trvá dosiaľ.

Viacere spoločenské celky sa už vymanili zo zajatia a rozbehli sa slobodne za svojimi úlohami, pričom chcú dosvedčovať dobrovoľnú ochotu podporovať snahy nášho socialistického štátneho zriadenia podľa svojich možností a osobitných úloh, len evanjelická cirkev nemá posiaľ svoju tlač, nemá ešte možnosť nastúpiť túto cestu a pripojiť sa k demokratizačnému procesu, ktorý by sa predstavil aj na vlastnom poli práce i v radosnej spolupráci pri spoločných úlohách národa a vlasti. A čo je pritom najkurióznejšie, možno celkom ojedinelé pri revolučných zmenách, smerujúcich k obrode nejakej spoločnosti, prekážkou je práve demokratická podstata cirkevného zriadenia. Nik nemôže zasiahnuť tam, kde „volil“ ľud. To znamená zainteresovať široké vrstvy ľudu a z jeho vôle vyvodíť dôsledky pre rehabilitáciu a obrodu cirkvi. Aj to by bol jeden zo spôsobov, i keď trochu zdĺhavý, lebo predpokladá prerokovanie otázky na všetkých stupňoch cirkevnej správy. Ale je to vôbec potrebné? Veď cirkev bola zasiahnutá a zbavená slobody vtedy, keď bol evanjelický ľud pripravený o svoje skutočné demokratické práva. Či nie len prirodzené, že sa práve tu musí začať rehabilitácia cirkvi. To znamená toľko, že všetky „volby“ a uznesenia neslobodnej cirkvi od roku 1950 sú vlastne podľa demokratickej podstaty cirkvi, vyjadrenej a petrifikovanej v Cirkevnej ústave, neplatné, respektíve musia sa revidovať.

Ide o zásadnú vec, bez toho nemožno hovoriť o rehabilitácii slovenskej ev. a. v. cirkvi. Až potom príde na rad otázka prinávratenia práva sociálnej, dobročinnnej práce, ktorá je súčasťou náboženského kresťanského života (sirotince, diakonia), až potom bude možné zasiahnuť do boja o mravnú čistotu mládeže, až potom bude môcť byť zhodnotená výhoda obnovených rozhlasových služieb Božích, až potom bude možné hovoriť o podmienkach skutočnej rehabilitácie tých evanjelických kňazov, ktorí trpeli len preto, že sa vzopreli spomenutému zubadlu.

Všeobecná konferencia kňazov v dňoch 2. a 3. mája 1968 v Turčianskych Tepliaciach dala výrazne najavo toto presvedčenie. Vyjadrila vďačnosť i radosť z revolučného pohybu v našej vlasti, lebo túžba po slobodnejšom vydychnutí bola veľká. A kto by mohol zazlievať, že evanjelické duchovenstvo nechce zostať len pri tomto jednom prejave radosti, ale že sa chce chopiť daných podmienok, aby sa v cirkvi o demokracii nielen hovorilo, ale aby jej bolo prinávratené aj právo demokratického spravovania vecí. A vtedy neostane ani pri tomto jednom prejave vďačnosti, lež dosvedčí svoju lojalitu a oddanosť vlasti, ktorá prisľúbila rešpektovať náboženské ciele a záujmy veriaceho ľudu.

Kedykoľvek prejdem popred martinskú evanjelickú faru, vždy si ho s bôlom pripomeniem. Kedykoľvek budem hovoriť o obetiach tej strašnej vojny, vždy sa rozpomeniem, že bol medzi nimi i náš pán farár, s usmiatou tvárou, ktorý tešil utrápených a biednych tohto sveta.

Pred 60 rokmi, na konci 2. svetovej vojny, skončil v koncentračnom tábore v Ebensee martinský evanjelický farár

Jozef Bučko

3. 3. 1907 Slatina nad Bebravou – 6. 5. 1945 Ebensee

Narodil sa v chudobnej roľníckej rodine. Teologickú fakultu študoval v Bratislave, pričom tretí ročník (v školskom roku 1931/32) absolvoval v nemeckom univerzitnom meste Erlangen. Po vysviacke za kňaza prišiel v roku 1933 do Martina ako seniorálny kaplán k Ottovi Škrovinovi. Bola to preňho výborná škola pri vzdelanom, mnohostranne činnom seniorovi, ktorý na mladom kapláňovi pobadal náboženský i mravný zápal, ako aj organizačné schopnosti. Na viacerých martinských školách vyučoval náboženstvo, horlivo pracoval v SEM (Združenie evanjelickej mládeže), činný bol v Matici slovenskej i Muzeálnej slovenskej spoločnosti.

Roku 1935 bol zvolený za farára do Vrbového pri Piešťanoch, kde pôsobil päť rokov. Vynikal aktivizmom. Vrbovský evanjelický zbor vedený mladým farárom čoskoro postavil novú evanjelickú faru a cirkevný dom na Prašníku.

Ako farár bol vo veciach Božieho slova nekompromisný: žiadal, aby sa Božími zákonmi riadila spoločnosť i štát. Aj preto sa po zrode vojnovéj Slovenskej republiky dostal do konfliktu so štátnou mocou, nebojácne vystupoval na konventoch a jeho zásadovosť sa stala príkladnou v celom nitrianskom senioráte.

Keď v Martine zomrel senior Škrovina, bolo prirodzené, že Martinčania si spomenuli na svojho obľúbeného kaplána a povolali ho za svojho duchovného pastiera. Svoj nový úrad zaujal v septembri roku 1940.

Jozef Bučko si ako martinský farár uvedomoval, že v ideovom zápase, ktorý prebiehal vo „farskej republike“, treba v čo najväčšej miere vplývať na myslenie, čítanie a konanie ľudí, aby sa – tak to napísal v Správe o martinskom cirkevnom zbere na rok 1941 – *slovenskí evanjelici nedali strhnúť nízkymi pudmi súčasných pomerov*, ale boli pre národ *studnicou mravnej obživy*. Aj preto bola jeho práca v zbere taká mnohostranná. Okrem nedeľných predpoludňajších služieb Božích zaviedol i popoludňajšie bohoslužby, v advente a pôste päťkrát týždenne večerné modlitby s výkladom Písma a po celý školský rok raz do týždňa misijné večierky. V tom čase v Martine aktívne pôsobilo šesť cirkevných spolkov, ktoré mali svoje organizácie aj vo filiách. Významné boli trojdňové zimné školy turčianskeho seniorátu a jednotýždňové hospodárske kurzy pre evanjelickú mládež z celého Slovenska. K tomu treba pridať reformačné večierky, početné slávnosti a akadémie k rôznym výročiam. Do prednáškovkej práce vedel zapojiť celý rad cirkevníkov, študentov a profesorov stredných škôl a sám na mnohých podujatiach prednášal. Do zborníka o Evanjelickom zpevníku pri 100. výročí jeho prvého vydania napísal výbornú hymnologickú štúdiu. Obzvlášť sa venoval mládeži a využíval pritom celú škálu duchovných, kultúrnych i športových príležitostí. Naliehal na postavenie zborového domu, ktorý sa začal budovať v máji 1941 a 31. 10. 1943 bol otvorený. Založil aj evanjelický starobinec, kapacitne síce malý, ale prvý svojho druhu v Turci.

Rozhľadený v histórii, literatúre, psychológii a politike pohotovo reagoval na vtedajšie politické a mravné pomery v pamätných kázňach, no i publicisticky – jedinečnými esejami v Národných novinách a teologickými či náboženskými úvahami v Cirkevných listoch. Rovnako postupoval vo výročných správach martinského evanjelického zboru za roky 1940–1943. Odhaľoval falšnú kresťanskú politiku Slovenskej republiky. Nebojácne sa postavil na obranu prenasledovaných Židov a s celou rozhodnosťou vystupoval proti nežľudskej 2. svetovej vojne a hitlerovskému teroru. Ostro kritizoval obzvlášť tých evanjelikov, ktorí sa zo ziskuchtivosti podieľali na arizácii židovského majetku. V Národných novinách na Nový rok 1944 v ostro štylizovanej stati Sklamalo kresťanstvo?, ktorá je uverejnená v tomto čísle Martinského evanjelika, napísal: *Nový rok tu. Nastupujú v ňom do boja úžasné armády. Ale aké armády má Kristus? Za vodcami stoja milióny, kto stojí za vodcom Kristom? Milióny sú ochotné obetovať všetko za pozemské ciele. Kto toto urobí za Božie kráľovstvo?*

V dôsledku takýchto nekompromisných postojov bol počas Slovenského štátu zatknutý a väznený v Ilave a v Prešove. Na vyšetrovanie, súdenie a väzenie odpovedal známym osvedčením: *Ani za cenu uwäznenia nemôžem ani v najmenšom odstúpiť od Kristových zásad, ktorých zvestovanie je mojim životným poslaním.* Pravdepodobne v poslednom svojom článku, ktorý vyšiel v Cirkevných listoch 30. júna 1944, vyslovil krédo: *Nič zato, že s pravdou ide utrpenie a smrť. V tom boji skonával Hus, bojoval Luther, až po hrdlo bol Turzo, Láni, potom galejní otroci, po nich pracovníci i väzni, a vždy ich pohľad smeroval do výšín ku Kristovmu boju v púšti, pred Pilátom, na kríži.*

Protivojnové a protifašistické náhľady a postoje priviedli Jozefa Bučka do radov slovenského protihitlerovského odboja. Tesne pred obsadením Martina nacistickými vojskami odišiel v septembri 1944 do Banskej Bystrice a ako nadporučík duchovnej správy pôsobil počas Slovenského národného povstania v povstaleckej nemocnici. Po jeho potlačení bol v novembri 1944 v Slovenskej Lupči zatknutý, uväznený na krajskom súde v Banskej Bystrici, neskôr v Bratislave. Neupadal však na ducha, žalárovanie znášal štúdiom Biblie, písaním a prednesom kázni, povzbudzovaním spoluväzňov. Vo februári 1945 bol so skupinou väzňov z Bratislavy odtransportovaný. Po dramatickej ceste, počas ktorej bolo pri leteckom útoku zranených množstvo väzňov, stal sa centrálnou osobnosťou koncentračného tábora v Mauthausene. Potešoval, pomáhal, povzbudzoval – sám ťažko chorý a vyčerpaný svojich spoluväzňov Božím slovom doslova kriesil. Neskôr bol premiestnený do Amstättenu a potom do Ebensee pri Salzburgu, kde bol na tretí deň po príchode prijatý s infekciou – flegmónou na ruke. Po operácii sa jeho stav rapidne zhoršil a dostal otravu krvi. Dožil sa oslobodenia tábora americkou armádou, ale o niekoľko hodín, v noci zo 6. na 7. mája 1945, farár Jozef Bučko, milovaný a vážnený všetkými spoluväzňami, dotrpel.

Z množstva spomienok by som chcela záverom citovať z článku MUDr. Zoltána Kliemu, primára martinskej nemocnice, ktorý bol publikovaný v Turčianskom hlásniku: *...vieme, ako tento človek žil, boli sme svedkami toho, čo hlásal. Pretože kázal pomoc biednym, pretože neschvaľoval militarizmus a tobôž vojnu, pretože jeho skutky boli skutkami dobrého kresťana, slovami dobrého kazateľa, a nie prázdnyimi frázami, vykrášenými vonkajšími ozdobami, pretože učil, že nesmieme dávať prednosť určitému vyznaniu a všetky ostatné zatracovať, pretože v najvyššej miere miloval národ, z ktorého vyšiel – preto ho označili za nebezpečného duchovného vodcu protifašistického hnutia, preto ho zapísali do zoznamov gestapa. Preto ho väznili a – vari – hladom zavraždili. ... Keď čítame jeho články v Národných novinách, v Cirkevných listoch, keď pomyslíme na priateľské rozhovory s ním, na jeho učiteľské pôsobenie, všetci, všetci musíme uznať, že tento kazateľ mal dar reči a s ním sa prejavil Duch svätý.*

Áno, dnes už vieme, že bol medzi nami Boží človek...

(SKRÁTENÉ).

ZORA FRKÁNOVÁ

JOZEF BUČKO Sklamalo kresťanstvo?

(Na Nový rok 1944)

*Ještě jste se až do krve nezprotivili,
proti hříchu bojujíte.*

Žid 12, 4

Zarážajúci je rozpor medzi Kristovým učením a životom jeho vyznavačov. Kresťanstvo vo svojej ideovej časti vydobylo si nesporne uznanie celého sveta a vo svojich počiatkoch vzbudzovalo nádej, že Kristove slová – prišiel zvestovať vzácny rok Pánov – stanú sa skutkom i navonok. Tí, ktorí prijímajú Krista ako Boha, a tak aj Jeho učenie ako Božské, skláňajú sa pred Ním ako pred vrcholnou a dokonalou autoritou. Neverci vidia v ňom ľudské učenie, ktoré prebehlo ľudské pokolenie na tisícročia a vyriešilo sociálnu otázku idealisticky láskou k blížnemu. Zdravý rozum a srdce aspoň priemernej ľudskosti vidí v kresťanstve dokonalý program na odstránenie mnohej biedy a utrpenia, ktorého východiskom je hmotná časť života. Filozofické myšlienky, ktoré vidia v kresťanskej láske, v odpúšťaní a starostlivosti o slabých iba neduh kresťanstva a pravý zmysel života chcú mať v bezcitnosti, krutosti, vo fyzickej sile a v jej ničivých účinkoch, sú výplodom chorého mozgu a prevráteného srdca. Aj tí, ktorí nechcú mať nič spoločné s Kristovou osobou, alebo pochybujú o Jeho jestvosti, zamĺknu pri spomienke sociálneho základu kresťanstva.

Pravda, toto je idea, život je inakší. Ako je kresťanstvo uchvacujúce vo svojom učení a vzbudzuje iba obdiv, tak je zdravujúci život jeho vyznavačov a vzbudzuje iba ľútosť. Pri svojom vzniku sľubovalo veľa, nádeje sa rodili ďalekosiahle, život je ich sklamanie. Je na čase zamyslieť sa nad nezdarom a do nového roku vykročiť novým smerom. Nesprávne by bolo utešovať sa Božou autoritou a božským poslaním cirkvi a čakať, že Boh svojou mocou zasiahne do behu života a obráti ho k dobrému aj proti našej vôli. Práve tak nesprávne by bolo poukazovať na sociálnu výstavbu kresťanského sveta, na jeho opateru sirôt, starých a opustených, lebo všetka táto práca stáva sa mizivou pri jej porovnávaní s hrozným ničéním, zbesilou krutosťou, pustošením, ktoré sa valí svetom ako príval šílenstva. Obete kresťanov nevyvážia korupciu, ktorá zachvátila ich srdcia. Tie slzy, ktoré kresťania zotierajú skutkami lásky, sú nepatrnou kvapôčkou oproti prívalu tých, ktoré kresťania zapričiňujú. Vyznavači kresťanstva hlboko klesli pod svoje učenie, a v počínoch ich nemožno rozoznať od vyznavačov iných náboženstiev.

A tak azda ani niet sa čo čudovať, keď nejednen zapochybuje: Či nesklamalo kresťanstvo? Má ešte moc preporodiť človeka, splniť nádeje túžiacich po

obnove života? S jasnou odpoveďou treba vykročiť do nového roku. Kresťanstvo má krásu i moc. Chybuje však v dvoch okruhoch: v nepochopení Kristovho učenia a v nechote nasledovať Krista.

Do nekonečna treba zdôrazňovať, že kresťania Krista zhmotnili a Jeho učenie sformalizovali. Cirkev, ktorá sa cíti byť povolanou budovať, pokračovať v Kristovom diele na zemi a odvoláva sa na svoj božský pôvod i na poverenie, má v sebe rakovinu, ktorá podlomila už ne jeden organizmus – je to samo-spravodlivosť, ktorej ovocím je nekresťanská pýcha. Na toto odumrel Izrael. Medzitým, čo sa odvolával na svoj božský pôvod a vyvýšenosť nad ostatných, stratil Krista. Človek kradmou rukou siahol na Božiu moc, prevzal vedenie do svojich rúk. Z Krista urobil svojho sluhu. Nepochopiac hĺbku Jeho lásky, vzýva Ho pri každej zločinosti a aj pri najhorších skutkoch odvoláva sa na Jeho meno a pomoc. Nerobí to, čo je Božia vôľa, ale vnucuje svoju vôľu Bohu. A tak sa stáva, že Kristus je iba sviatočnou osobou, v robotný deň musí umlknúť. Náboženstvo sa scvrklo na návštevu služieb Božích, na modlitby, často bohorúhavé, život má svoje pravidlá. Kristovi sa stavajú kostoly, kaplnky, Jeho obrazmi vyzdobujú sa byty, Jeho krížom úrady, školy, obchody, krčmy, a tým sa vyrovnáva účet s Bohom. V Kristovom mene sa páchajú aj najpodlejšie skutky. To nás neurobí kresťanmi. Krista každý omieľa, ale nie preto, aby sa stal Jeho služobníkom, plníteľom Jeho príkazu lásky, milosrdenstva, dobroprajnosti, odpúšťania, ale aby Ním podoprel svoje mrzké skutky. Cirkvi našli svoju úlohu v boji o hmotu, hoci Kristus vždy hlásal duchovnú obnovu. Svojich údov vybičovávajú konfesiónálne až do šialenstva. Kristovo duchovné spojenie všetkých zapadá. Vnútorne bratstvo bolo obetované zhmotárčeným cieľom tohto sveta. Cirkev je organizáciou na ovládnutie života: náboženské prehĺbenie, duchovná obroda stala sa vedľajšou...

Kresťanstvo je náboženstvo ducha, duchovnú obnovu prinieslo, nechcelo vychovávať konfesiónálnych príslušníkov, ani moc a bohatstvo tohto sveta ovládnuť, ale dušu preporodiť, k Bohu priviesť.

Druhá podstatná chyba je v mlkivosti kresťanov. Nerozhodnosť je počiatok prehry. Víťazstvo patrí tým, ktorí celú svoju dušu vložia do boja. Toto platí i o kresťanoch. Keď Ježiš predpovedal víťazstvo pravdy, mal na mysli bojovníkov, ktorí všetko položili na kocku víťazstva. Sám dal príklad, ako treba pravdu brániť. Dobro potrebuje tvrdých bojovníkov, klátivci sú iba na farchu. Kráľovstvo Božie potrebuje horlivcov, ktorí sa obetujú až po hrdlo za jeho uskutočnenie. Každá veľká vec žiada obeť a kresťania už nie sú ochotní a azda ani schopní ich prinášať. Niet opravdivosti, niet vzoprenia sa až do krvi, niet vzletu pre duchovné veci.

Zriadenie ľudskej spoločnosti bývalo vždy vo veľkej miere protikresťanské. V záujme štátov, národov, spoločenských tried sa často suspendovali mnohé Kristove príkazy a nahradzovali sa kompromisom. Kristus musel občas umlknúť a Jeho vyznavači boli prinútení prisahávať, vraždiť, drancovať, prav-

daže, vždy v znamení nejakého okridleného hesla, ktoré malo udusiť hlas svedomia. A cirkev sama v tom pomáhala, keď sa snažila ospravedlniť podobné skutky prekrúcaním náboženských právd v znamení vyššieho záujmu. Za určitých okolností vraj prísaha nie je platná, vražda nie je hriechom, klam dovolený, teda Kristov príkaz nie je vraj absolútne platný. Človek nie je blížny, pomsta je cnosť, hrdinstvo a klamstvo vraj šikovnosť. A kresťanstvo už nemá tých Pavlov, ktorí by aj kráľom bývali povedali do očí, že je to hriech, tých Jánov Krstiteľov, ktorí by boli vyčítali smilstvo aj Herodesom nových čias a vraždu aj pred mocnými tohto sveta vyhlásili za priestupok Božieho prikázania. Krádež v malom bola priestupkom a trestala sa, krádež vo veľkom bola hrdinstvom a odmeňovala sa...

Mĺkvosť kresťanov šla až tak ďaleko, že už nevedeli nepatrnému zlu odporovať, nevedeli nielen majetok, rodinu, vlasť, život položiť na oltár víťazstva dobra, ale ani nepatrnej výhody sa vzdaf pre Božie kráľovstvo. Stačilo nebezpečenstvo straty postupu alebo pochvaly a či peňažnej odmeny a celé kresťanstvo kresťana bolo nulové...

Niet oduševnenia, ktoré hýbalo apoštolmi, prvými kresťanmi, evanjelikmi v protireformácii, niet chuti k obetiam, niet bojovníkov, ktorých ani dar nezvedie, ani hrozba neskloní. Krása kresťanstva bola najzrejmejšia v prvých storočiach po Kristovi, lebo boli horlivci, ktorí nepoznali kompromis v náboženskej opravdivosti. Kristus stál nad všetkým. Bolo vtedy veľa obetí, ale modlitby kresťanov a ich krv zrútili svet pohanskej poblúdlivosti a zlomili meč krutosti.

Terajší človek nevie vyznať pravdu pred svetom a nevie za ňou vykročiť v Kristových šlapajach až na Golgotu. Všetko iné mu je cennejšie než On. To je znakom duchovnej mĺkivosti a cestou k zahynutiu. A ako je dnešný človek slabý oproti mocným, taký je aj oproti svojim žiadostiam. Niet túžby po čistote. Niet vedomia dôstojnosti ľudskej. Za úplatok padá k nohám pokašiteľovým, za výhodu je ochotný vykonať najšpinavejší krok. Je otrokom svojich vášní. Nepamätá na Kristove slová, ktoré povedal zvodcovi, keď mu tento za jediné poklonenie sa ponúkal dediny, mestá, lány a bohatstvá zeme. Keby ľudstvo prinieslo za všeobecné dobro, za lásku, milosrdenstvo toľko obetí, ako ich prináša za sebecké ciele, raj by sa v plnej svojej kráse rozložil na zemi.

Nový rok tu. Nastupujú v ňom do boja úžasné armády. Ale aké armády má Kristus?

Za vodcami stoja milióny, kto stojí za vodcom Kristom?

Milióny sú ochotné obetovať všetko za pozemské ciele. Kto toto urobí za Božie kráľovstvo?

Dobro i v tomto roku, pokoj, radosť zo života budú úmerné nášmu nadšeniu, našej viere a našej ochote prinášať obeť za víťazstvo pravdy, lásky Božieho kráľovstva. Mĺkvosť, nechota si ani nezaslúži iné než to, čo teraz kresťania prežívajú.

V SÚČASNOSTI PRIPOMÍNA ŽIVOT A TVORBU ŽELMÍRY DUCHAJOVEJ
KNIHA VÝTVARNÁ MODERNA SLOVENSKA.

KEĎŽE SA VENOVALA UČITELSKÉMU POVOLANIU A HRE NA ORGAN
V EVANJELICKOM PROSTREDÍ, MRZÍ MA, ŽE SA NA JEJ PORTRÉT NENAŠIEL PRIESTOR
V DVOJZVÁZKOVEJ PUBLIKÁCII EVANJELICI V DEJINÁCH SLOVENSKEJ KULTÚRY.
NIE SME TAKÝ VEĽKÝ NÁROD, ABY SME MALI VZOROV NAZVÝŠ.

AKAD. SOCHÁR MILAN MARCIŇA

Nostalgická spomienka na moju tetu
Želku
Zorka Belánová–Royová

Hoci od roku 1946 žijem v Bratislave, som bytostne spätá s Martinom. Moji obaja starí rodičia Švehlovci pochádzali z tohto mesta. V Martine trávili svoju mladosť aj tri ich dcéry, pretože ich postupne posielali z Lazov pod Makytou na stredné školy v Martine. Všetky bývali u starého otca, seniora Jozefa Horvátha na evanjelickej fare.

Dodnes aspoň tri razy do roka chodievam do Martina. Na jar vysadím na hrob rodičov, a podobne aj na bratov hrob, na Národnom cintoríne kvietky. V lete pobudnem dlhšie v Turčianskych Tepliciach, odkiaľ si odskočím takmer denne do Martina. V jeseni chodím do Turca na Pamiatku zosnulých. Moje kroky vedú od autobusu rovno na cintorín. V zadumaní postojím pri našom hrobe, ovenčím ho kvietím, potom ponavštevujem hroby ostatných blízkych príbuzných. Najskôr postojím pri hrobe tety Želky a uja Maťa Duchajovcov. Na krásnej náhrobnej platni z čierneho mramoru ma upúta citát Andreja Sládkoviča:

*Padajú hviezdy, aj my padneme,
vädnu tie kvety, aj my zvädneme
a klenoty hruda kryje.
Ale tie hviezdy predaš sviatili,
a pekný život tie kvety žili,
a diamant v hrude nezhnije.*

Tento krásny pomník dala postaviť teta Želka po smrti svojho manžela a vybraný citát zrejme vyplynul z hĺbky jej citlivého umeleckého srdca. Treba povedať, že teta Želka bola veľkým hľadačom krásy a har-

mónie, čo vyplynulo z jej profesionálneho zamerania učiteľky na jednej strane a citlivej umelkyne na strane druhej. Jej život bol citovo a umelecky veľmi bohatý. Mala možnosť štúdovať na výtvarných akadémiách v Nemecku a neskôr, ako materiálne dobre zabezpečená, mohla cestovať po Európe, poznávať krajiny a ich kultúry, ponavštevovať chýrne galérie, čo sa prejavilo i v jej umeleckom prejave. Keďže nemala deti, usmernila svoj život na výtvarníctvo a spoločensko-osvetovú prácu v Matici slovenskej, v Červenom kríži a v Živene.

Už ako malá školáčka som úprimne obdivovala svoju múdru tetu, keď sme príležitostne navštívili príbuzných v Martine. Ak mi teta Želka prikázala niečo urobiť, vehementne som to urobila, a keď ma za to pochválila, bola som v siedmom nebi. V duchu si aj dnes predstavujem jej príjemnú, inteligentnú tvár – neraz na nej hral šibalský úsmev. Rada som k nej chodila, najmä keď som dospievala a vyrástla. Keď sme sa presťahovali do Martina, stretnutia s ňou boli častejšie, získala som veľa pohľadov na život, literatúru, hudbu a umenie vôbec. Požíciavala som si od nej noviny a knihy, ktoré v našej domácej knižnici neboli. Obdivovala som aj interiér tetinho bytu a jeho zariadenie. V spálni bola krásna kútnica, v jedálni vkusný masívny nábytok a obrazy Alexyho, Bazovského, Fullu, Mallého, Mudrocha...

Nemala svoj ateliér, ale maľovala v tomto harmonickom prostredí. Bývala som veľmi šťastná, keď ma teta pozvala do salónu a keď si sadla za klavír a preludovala. V rohu stála jej štafla a na nej nedokončený obraz. To bol zážitok! Neraz mi prikázala postaviť sa na vybrané miesto,

zahľadela sa na obraz ako v obrazárni a spýta-la sa bez ostychu, čo sa mi na obraze páči a čo nie. Prírodzene, mne sa páčilo všetko. Obdivo-vala som žiarivosť farieb a spôsob ich nanášania na plátno. Ba zasvätila ma i do toho, ako si pripravuje plátno na maľbu, a poučila ma, ako treba olejomalby udržiavať a čistiť. To bo-la pre mňa dobrá škola.

Neskôr sa na mieste dokončeného obrazu objavil nový. Rozkošné

Detičky s ovocným vencom (dnes je u mňa a pohľad naň ma vždy poteší), potom Sad s rozkvitnutými jablňami. Maľovala ho podľa náčrtkov a spomienok v Lazoch pod Makytou. Tento obraz trónil i na jej súbornej výstave v Bratislave. Neskôr vytvorila i portrét svoj matky a svoj autoportrét Dá-ma v klobúku. Je vydatený a verný.

K tete Želke som sa dostala najmä cez letné prázdniny. V krásnej pestovanej záhradke, plnej ruží a rôznych kvetov, v pozadí na podstavci soška kľáčaceho chlapčeka, pod jablňou sedacia súprava so slnečníkom. V lete tam teta často maľo-vala a vodievala tam i svojich hostí. Neraz sme tam sedeli pri čaji až do mrku, kým nevyšli hviezdy. Bolo to idylické.

Teta Želka bola srdečný, rodinne založe-ný človek, mala rada svoje sestry aj ich deti. Protivila sa jej však falos a pretváрка. Dbala o úprimné vzťahy. Na prvý sviatok vianočný chodievali sme k nej všetci Chmelovci i Royovci. Bola výborným spo-ločníkom – tak ako aj ujo – a dobrou hos-titeľkou. Pravidelne udržiavala kontak-t s Marínou Oľgou Horváthovou, maminou sestrou, kustódkou v Slovenskom národ-nom múzeu, i so sesternicou Maňkou Jarembákovou – Horváthovou a jej manželom.

Teta Želka sa vždy zaujímala o moju prácu a osobné záľuby. Tešilo ju, že mám hlbší vzťah k vážnej hudbe, literatúre a výtvarnému umeniu. Keď chodievala do

Bratislavy na zasadnu-tia slovenských výt-varných umelcov, vždy vopred napísala, kde bude bývať a aby som jej na celý čas za-bezpečila lístky do divadla pre ňu a pre nás. Vtedy bola vo svo-jom živle. Obdivovali sme ju, že bola schop-ná absolvovať toľko od-borných sedení a po nich aj návštevu divad-la. Hoci asi roku 1945 prekonala mozgovú príhodu, požila si ešte desať rokov. Namaľo-vala niekoľko diel na objednávku, väčši-nou s ľudovou tematikou, zátišia, krajinky a portréty.

Mala veľkú radosť z toho, keď profesor Vodrážka objavil maliarsky talent u synovca Vilka Chmela, ktorý potom študoval na maliarskej akadémii v Bratislave a vo Viedni. Bola hrdá i na brata Ladislava, ktorý sa vypracoval na popredného slovenského lekára. Tešila ju šikovnosť a vynaliezavosť netere a krstnej dcéry Edity Hábernerovej, ktorá bola zbehlá vo všetkých výšivkárskech technikách. Vide-la v nich aj naplnenie svojich túžob z mlado-sti. Povzbudzovala môjho brata, talen-tovaného na reči. Najviac sa radovala z jeho návštevy, keď ju navštívil už ako atašé v Oslo. Viedli debaty o tom, ako pre-cestovala Nórsko krížom–krážom.

Moja teta Želka bola dobrým rodinným duchom, rada zhromažďovala najbližších a zdieľala s nimi všetko – radosti i strasti. Preto sme ju mali všetci radi a vážili sme si jej um, dobré srdce i statočnosť.

(Krátané)

SPOMIENKOVÚ ČRTU ZORKY BELÁNOVEJ–ROYOVEJ
MARTINSKÝ EVANJELIK VĎAČNE UVEREJŇUJE PRI PRÍLEŽITOSTI
125. VÝROČIA NARODENIA A 50. VÝROČIA ÚMRTIA
ŽELMÍRY DUCHAJOVEJ, ROD. ŠVEHLOVEJ
(6. 5. 1880 – 15. 5. 1955)

RODÁČKY Z LAZOV POD MAKYTOU,
TAMOŠEJ EVANJELICKEJ UČITEJKY A KANTORKY,
ČLENY MARTINSKÉHO EVANJELICKEHO ZBORU.

Nepoznanému

Teba vraj niet!
 Vraj si len taký fantom bledý,
 Pánsky bič na útlak pospolitej triedy,
 Ty vraj len do tmy rútiš svet.
 Bo človek nemá duše, nemá ducha,
 len mechanika všetko ženie vpred.
 Nie, Teba vraj niet!
 Pravdou je len to, čo chápú zmysly moje.
 Kristus a Ty? Všetko iba tmou je,
 a vaša náuka svet nevytiahne z biedy.
 Dávno ho popreli mnohé vykopávkvy,
 i sama zem, stará milióny liet.
 Nie, Teba niet!
 Ja viem... I zarážam svoj krok kade-tade
 Po lúkach zelených, po mladuškom sade,
 kde višňa vyhnala prvý mliečny kvet.
 Ach, kto ťa stromček mój, vystavil tak umne?

A z višne vonia, vonia med...
 Nie Teba niet!
 A padá tma. Snívam hľadiac na nebesia...
 Kto znáš ich tajomstvo? Tisíc svetov skvie sa,
 Závratnou rýchlosťou sa ženú vpred.
 Som ako v chráme. Či divom sa ti nezdá,
 že naša zem je práve taká hviezda,
 čo nikdy nezmýli svoj nádherný let?
 Vraj, Teba niet! Tak nech Ťa niet!
 A predsa všetka vtač, všetky tvory zeme,
 každý kvet, strom a byl, každý plod a semä,
 a všetok vzduch sa skvie veľkou slávou Toho,
 čo skrytý, tajomný, nepoznaný mohol
 stvoríť ten div, ten čarovný svet!
 Teba vraj niet!
 Ale ja dušu v sebe cítim,
 Ja viem, že nekončím život týmto žitím,
 že musím dosiahnuť svojich mét!
 Preto sa bijem a neustúpim z boja,
 kým s Tebou nesplynie smutná duša moja,
 Ty, Bože, pravdy večný stred.

Mária Rázusová-Martáková

*28. júna 2005 uplynie od narodenia poetky
 Márie Rázusovej-Martákovej, členky nášho zboru,
 sto rokov.
 Vďaka Ti, Pane, za jej poéziu.*

Nový začiatok aj pre teba!

STRETNUTIE EVANJELICKEJ MLÁDEŽE TURČIANSKEHO SENIORÁTU

O tom, že všetko ešte nie je v háji a je možný nový začiatok, sme sa presvedčili v Háji. V tejto dedinke sa stretlo vyše 230 mladých z 20 cirkevných zborov, čo málokto (aspoň ja) dúfal. Vďaka podpore starostky, výbornému pohosteniu a gulášu pripraveného domácimi, sme sa cítili ako na dobrej „párty.“

Hájska mládež svojou spontánnosťou rozdávala radosť, ich hudobná skupina Okamih sprevádzala piesne počas stretnutia. Povzbudili nás pozdravy spoločenstiev mládeže z Príbovíc, Ivančinej, Necpál, Púchova, Lazov pod Makytou. Rozhýbať „davy“, prevažne konfirmandov, sa pokúsala skupina z Prešova upútavkou na SuperStar Katku K., zarytú východniarku a hľadajúcu kresťanku, ktorú čaká nový začiatok v jej speváckej kariére.

Potom zaznela otázka do pléna: „Čo si predstavujete pod novým začiatkom?“ Odpovede boli rôzne: „cesta, vypratá bielizeň, nový vzťah, šanca, príležitosť, preč so starými vecami...“ Slovom Božím zo Zjavenia 21, 5 Ajhla, nové činím všetko... nám poslúžili hostia Peťo a Maruška, ktorá priblížila nový začiatok cez Rubikovu kocku: „Pán Boh nám túži dať nové veci do života a nový začiatok, ale neurobí to, keď to my sami nechceme. Môžeme povedať, že nový začiatok nie je čo, ale Kto. Je to podobne ako s Rubikovou kockou. V živote si rozhádzeme jednotlivé strany a nevieme ich dať dokopy. Najlepším riešením je dať ich Bohu do rúk a On našu kocku života začne skladáť. Prvá strana na kocke, na ceste za novým začiatkom, je hriech – skrytý, nevyznaný a bolestivý. Kým

nie sme schopní padnúť na kolená, nové veci sa nezačnú diať. Ďalšie rady na bočných stranách kocky sú naše komplexy. Páči sa nám ľutovať sa stále dookola, aká som škaredá, aký som hlúpy, a pritom je to totálny plytký satanov trik a my mu naletíme. Boh nás prijal, sme skvelí v Jeho očiach. Posledná strana, tá najbolestivejšia, je MOJE VLASTNÉ JA. Páči sa nám bývať v uzavretej škatuľke, v pohodlí, ale tam vonku sú ľudia, ktorí reálne zomierajú pre naše pohodlie. Sme takí zamestnaní sami sebou, že nemáme čas im zvestovať pravdu. Ak si ochotný urobiť niečo s týmto, všetko je pripravené pre nový začiatok. Ale pozor! Nový začiatok nie je čo – nejaká aktivita, ale je to KTO – náš Pán Ježiš!“

Po obede a prestávke, ktorú niektorí využili aj na volejbal, sme sa rozdelili na 5 paralelne pribiehajúcich seminárov. Mladí si mohli vybrať z týchto oblastí (partnerské vzťahy, duchovné prúdy v kresťanstve, vplyv komerčnej kultúry na kresťana, o misionárii.) Na posledný, piaty seminár, ako začať nanovo s mládežou, spomínajú jeho tvorcovia takto: „Náš seminár bol skvelý, ľudia boli fajn prišli s konkrétnymi otázkami a problémami. Bolo ich cez 40. Nehrali sme sa na hrdinov, ktorí vedia všetko, ale spolu sme hľadali riešenia a odpovede a vychádzali sme zo skúseností. Po skončení sme sa ešte rozprávali asi s desiatimi dlhšie a stále sme s niektorými v kontakte cez mail – pýtajú si nápady, informujú nás, ako pokračujú v zboroch.“

Záverečný odkaz od účastníkov znel: „Bolo nám tu super, tešíme sa na ďalšie podobné stretnutie.“

TOMÁŠ MICHALÍK

NAKAZENÍ UČENÍCTVOM

(Skupina zo zboru Roseville Lutheran Church v Roseville, Minnesota – 16.–27. 4. 2005)

Väčšia časť skupiny, ktorá k nám **16. 4. 2005** zavítala z evanjelického zboru **Roseville Lutheran Church, MN**, nebola v Martine prvý raz. V tejto skupine však boli aj takí, pre ktorých to bola prvá návšteva. Je úžasné, ako Boh zhromažďuje ľudí a ako im kladie na srdce misiu, ktorú vnímajú ako poslanie od Boha.

Členovia skupiny, ktorú viedli Rowland Edwards a K. J. Olson, nestratili počas roka nič so svojho nadšenia a usilovnosti. Keď videli, čo sa tu počas ich neprítomnosti udialo, neotáľali a hneď sa vrhli do práce. Kládli a lepili drevené parkety v triedach na prvom poschodí, utesňovali okná, skrášľovali okolie budovy a oni sa aj mohli po prvýkrát zabývať v izbách budúceho internátu. Skutočne tvorili skupinu ľudí, ktorí zdieľali spoločenstvo počas práce i vo voľnom čase. Duchovnou potravou boli ranné a večerné stúšenia. Dobrovoľníci zo zboru, ktorí im prišli pomôcť, im na jednej strane dali možnosť rozšíriť ich spoločenstvo a na druhej strane im ukázali, že aj nášmu zboru na tomto projekte záleží a že je to niečo, čo vnímajú aj ako svoje dielo.

Sme veľmi radi, že sa naši priatelia opätovne vracajú, aby priložili ruku k dielu. Dúfame, že atmosféra, plná lásky a kresťanského porozumenia, ktorá vládla počas ich pobytu u nás v Martine, aj naďalej pretrvá a že bude prirodzenou súčasťou života študentov bakalárskeho programu *pracovník s deťmi a mládežou*, ktorí budú v budove bývalého slovenského evanjelického gymnázia študovať, bývať a pracovať. Sme vďační Pánu Bohu, že k nám aj spoza oceánu posla bratov a sestry, s ktorými môžeme budovať Jeho dielo a šíriť Jeho evanjelium.

MISIA V RUSKU

Krátkodobý misijný výlet do Ruska

...ak poskytnješ hladnému, po čom sám túžiš, a nasýtiš strápeného, potom zažiarí tvoje svetlo v temnote a tvoja tma bude ako poludňajší jas.

Iz 58,10

Milý brat, milá sestra,
z milosti Božej môžeme písať, že sa toto leto chystáme na misijný výlet do Ruska, konkrétne do oblasti Petrohradu. Chceme sa pridať k misijným aktivitám, ktoré v tejto oblasti rozbehlo Spoločenstvo evanjelickej mládeže z Veľkého Slavkova. V roku 2003 zažili naozaj požehnanú cestu.

Kam presne ideme?

1. TICHKOVICI A OKOLIE. Pri starobyľom cárskom oddychovom mestečku je jeden starý opustený komsomolský tábor, ktorý miestny zbor prerába na misijné mládežnícke centrum. To je miesto pobytu, odkiaľ budeme vyrážať spolu s miestnymi mladými na návštevu okolitých zborov.

2. MARIJAMPOLE A OKOLIE. Počas našej cesty tu plánujeme 2-dňovú zastávku v miestnom evanjelickej zbere a pousilujeme sa nadviazať kontakty s mladými v Litve s možnosťou ďalšej spolupráce.

Termín cesty: 25. 6. – 10. 7. 2005

Cieľ cesty: predovšetkým nadviazať osobné kontakty s ľuďmi v zboroch, ktoré navštívime, a tiež bližšie poznať ich potreby a vízie.

Dlhodobejší cieľ: položiť základ partnerstva pre budúcu službu a pomoc pri naplňaní ich potrieb a vízií rámci našich schopností a možností nášho zboru.

V čom chceme poslúžiť?

Pomoc pri výstavbe mládežníckeho centra a spoznávanie služby zboru v oblasti.

Organizácia týždňového biblického kurzu.

Návštevy zborov v okolí Petrohradu a v Litve.

Ako môžete pomôcť vy?

Modlitebná podpora.

Finančná podpora na náklady spojené s cestou + finančný dar pre miestne mládežnícke centrum a zbor.

Vecné upomienkové dary typické pre náš zbor či región.

Kontakt: Našu skupinu povedie Michal Findra z Veľkého Slavkova, ktorý už v danej oblasti niekoľkokrát pobudol. Z martinského zboru túto cestu podnikne 3-členná skupina: Vlado Karásek, Roman Valanec, Tomáš Michalík, prípadne ďalší. Ak si ochotný pomôcť, modliť sa za nás, alebo sa pridať k nám, kontaktuj:

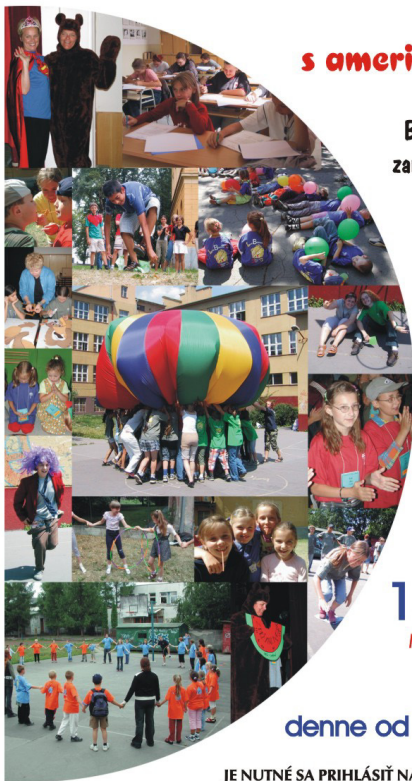
TOMAŠA MICHALÍKA – 0905 610 162

LETNÁ BIBLICKÁ ŠKOLA

pre deti

s americkými priateľmi

**Biblické
zamyslenia**

Hudba a spev

Netradičné hry

**Zmysluplné
využitie času**

Šport

**Možnosť precvičiť si
angličtinu**

18. - 22. júla

Memorandové námestie v Martine

v spolupráci so St. Andrew's,
Mahtomedi, MN, USA

denne od 9,00 - 12,30 hod.

JE NUTNÉ SA PRIHLÁSIŤ NA:

Biblická škola, M. R. Štefánika 17, Martin, tel.: 043/4222 992
 Evanjelický farský úrad, M. R. Štefánika 13, Martin, tel.: 043/41321 54
 Evanjelický farský úrad, Pribovce 115, Pribovce, tel.: 043/4294 126
 Evanjelický farský úrad, Blatnica 155, Blatnica, tel.: 043/4948 234

HOVORTE PO ANGLICKY S RODENÝMI AMERIČANMI Konverzačný kurz angličtiny

Termíny:

4. - 15. júla 2005
18. - 29. júla 2005

Cena:
2000 Sk

Zľavy:

25% pre členov cirkevných zborov a organizácií, Y's Men klubu a YMCA.

50% pre študentov Biblickej školy.

Na uznanie zľavy je potrebné preukázať sa potvrdením príslušnej organizácie.

Kde:

Biblická škola v Martine

Podmienky:

6 vyučovacích hodín denne okrem soboty a nedele

Účastníci budú rozdelení do skupín podľa stupňa ovládania angličtiny na začiatočníkov a pokročilých, v skupine bude maximálne 20 účastníkov, kurz bude vedený americkými lektormi, anglická gramatika bude vysvetľovaná v slovenčine.

Strava:

Pre záujemcov zabezpečíme suchý obed v cene 70,- Sk formou švédskych stolov.

Ubytovanie:

100,- Sk /deň v internáte JLF UK Martin

Prihlásiť sa môžete do **17. júna 2005**
v Biblickej škole, M. R. Štefánika 17, 036 01 Martin,
tel.: 043 / 4222 992, e-mail: bsmt@bsmt.sk. V prihláške je potrebné uviesť,
či máte záujem o zabezpečenie obedov a ubytovania
(na koľko dní potrebujete ubytovanie).

Biblická škola v Martine sa chce podieľať na duchovnej renesancii našej spoločnosti. Tento cieľ chce dosiahnuť prostredníctvom vzdelávania a kresťanského spoločenstva. V rámci svojich programov ponúka:

1. Biblické štúdium

Je určené tým, ktorí chcú získať dobrú duchovnú orientáciu a kvalitné biblické znalosti, a tak napomôcť osobnému rastu a rozvoju svojho cirkevného zboru v rôznych laických funkciách.

2. Diakonické štúdium

Je organizované v spolupráci s Evanjelickou diakoniou a ponúka základné vzdelanie v oblasti diakonie a sociálnej práce. Je určené tým, ktorí chcú kvalifikovane pracovať ako zamestnanci alebo dobrovoľníci v diakonických a sociálnych zariadeniach.

3. Učiteľstvo náboženskej výchovy

Je 3-ročné denné bakalárske štúdium predmetov náboženská výchova v kombinácii s anglickým jazykom alebo matematikou, ktoré organizujeme v spolupráci so Žilinskou univerzitou. Po absolvovaní bakalárskeho stupňa je možnosť pokračovať v 2-ročnom magisterskom stupni štúdia. Absolventi sa uplatnia ako učitelia na všetkých typoch stredných resp. základných škôl.

NOVÉ ŠTUDIJNÉ PROGRAMY

1. Práca s deťmi a mládežou

Tento študijný program sa špecializuje na vzdelávanie v oblasti práce s deťmi a mládežou v cirkevnom, ale aj v sekulárnom kontexte (napríklad v centrách voľného času). Cieľom tohto študijno-praktického programu je pripraviť do služby laických pracovníkov, ktorí majú záujem slúžiť v oblasti duchovného a osobnostného formovania dorastu a mládeže.

2. Misiológia

Štúdium misiológie je pokračovaním dvojročného biblického štúdia a je zamerané na misiu. Toto štúdium bude prebiehať paralelne s diakonickým štúdiom. Cieľom štúdia je oboznámiť študentov s biblickými, historickými, antropologickými a komunikačnými základmi kresťanskej misie, poskytnúť impulz pre misijnú prácu a jasnejšie chápanie jej dôležitosti pre život cirkvi.

Bližšie informácie:

Biblická škola, M. R. Štefánika 17, 036 01 Martin

www.bsmt.sk

e-mail: bsmt@bsmt.sk

tel.: 043/ 4222 992, 0905 78 25 76

UDALOSTI ZO ŽIVOTA NÁŠHO ZBORU V MARCI, APRÍLI A MÁJI 2005

- ❑ 6. marca bol v rímskokatolíckom kostole Ekumenický svetový deň modlitieb.
- ❑ V nedeľu 20. marca sme mali rodinné služby Božie. Kázňou na tému Kto je Božia žena nám poslúžila sestra Katka Valčová.
- ❑ Na Veľkonočný pondelok sa konalo na fare veľkonočné stretnutie mládeže.
- ❑ 12. apríla sa uskutočnilo hudobno-dramatické vystúpenie kresťanskej mládežníckej skupina Ten-Sing z Nórska v zborovom dome.
- ❑ 14. apríla v sobotu bolo Seniorálne stretnutie evanjelickej mládeže v Háji, na ktorom sa zúčastnili aj zástupcovia mládeže z nášho cirkevného zboru.
- ❑ 17. apríla sa uskutočnili opäť rodinné služby Božie v Biblickej škole o 16,00 hod. Výkladom slova Božieho poslúžil brat farár Milan Kubík z Blatnice.
- ❑ V piatok 22. apríla bolo prvé stretnutie klubu AWANA pre pracovníkov s deťmi 1. – 7. triedy. Kurz viedli manželia Jurčovci z Michaloviec.
- ❑ V nedeľu 24. apríla sa prvýkrát uskutočnili ranné služby Božie o 8,30 hod. Rozhodli sme tak na základe dotazníkov, v ktorých vyjadrili cirkevníci kladný postoj k ranným službám Božím.
- ❑ Večer 24. apríla bol v našom kostole Holden Evening Prayer – večerné stíšenie pri piesňach, modlitbách a Večeri Pánovej v anglickom jazyku s našimi americkými priateľmi zo zboru Roseville, ktorí celý týždeň pracovali v budove patronátneho evanjelického gymnázia. Srdečne im ďakujeme pomoc, ako aj všetkým našim bratom a sestrám, ktorí pomohli pri finálnych prácach revitalizovanej gymnaziálnej budovy.
- ❑ V piatok 29. apríla sa v Biblickej škole v rámci mládeže uskutočnil filmový klub. Mladí si pozreli film Kamarát z prostredia „reality šou.“
- ❑ V nedeľu 8. mája náš zborový spevokol vystúpil na službách Božích vo Svätom Kríži. Poslúžil spevom aj na večerných službách Božích aj v Lipovskom Mikuláši.
- ❑ Na Svätodušnú nedeľu 15. mája zazneli po 70. a 43. rokoch historické zvony v našom chráme, ktoré do funkčného stavu uviedol a pripomenul nám aj históriu 9. evanjelických zvonov brat MVDr. František Záborský.
- ❑ Popoludní sme mali rodinné služby Božie, na ktorých nám manželia Fábikovci poslúžili výkladom a svedectvom o vyslobodení z okultizmu.
- ❑ V nedeľu 27. mája 2005 sa uskutočnil zájazd Združenia evanjelickej inteligencie LOT na Ostrú Lúku, kde sa uskutočnila duchovná a národná slávnosť so spomienkou na Ľudovíta Štúra, Adelu Ostrolúcku, Viliama Fíguša Bystrého a Karola Antona Medveckého.

CHROBÁČIKY

pre malé
i veľké
deti

JAN KARAFIÁT

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine. Vede redakčný kruh: Ján Hroboň, Ján Bohdan Hroboň, Peter Ďurík, Anička Mišunová, Miloš Kovačka, Alžbeta Stančevová-Kátlovská, Katarína Suchá.

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.bsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176